

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrletno 9 Din, polletno 3 Din, celoletno 36 Din; za ino-
zemstvo razen Amerike: četrletno 13 Din, polletno 34 Din, celoletno 48 Din;
Amerika letno 1 dolar. — Račun poštna hranilnica, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Proti prenosu na Privilegirano agrarno banko

Neprilike s kmečkimi dolgovi zaradi nejasnosti predpisov

Najnovejša številka »Zadružnega vestnika«, glasila Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani, prinaša zanimiv članek, ki osvetljuje stališče našega zadružništva k vprašanju rešitve kmečkih dolgov. Iz članka posnemamo:

»Podrobnejše preučevanje je pokazalo, da grozi pretežni večini hranilnic in posojilnic nepopravljiva škoda, ker izgube rezervne sklade in dobe za kmečke dolgove triodstotne obveznice in bone, odplačljive v 14 do 20 letih. To pomeni toliko kakor likvidacijo podeželskih hranilnic in posojilnic. Od okroglih 500 hranilnic in posojilnic je tako prizadetih okrog 450 (podeželskih), ki imajo nekaj sto milijonov hranilnih vlog, sto tisoč vlagateljev in deset-tisoče članov.

Ne samo likvidacija, temveč tudi primanjkljaj grozi številnim zadrugam, ker ne bodo smele uporabiti rezerv za kritje izgub, ki so jih utrpeli pri nekmečkih dolžnikih. Zaradi tega bodo zadruge tisti trenutek pasivne, ko bodo morale uporabiti rezerve za odpis kmečkih dolgov. Pasivnost bi morali plačati člani v obliki članskega jamstva. Ker so člani v prvi vrsti dolžniki kmetje, bi torej le-ti morali v drugi obliki vrniti to, kar dobe v obliki odpisov. Tako smoter uredbe, pomagati kmetom, ne bi bil dosežen, bile pa bi uničene zadruge, kar gotovo ni namen uredbe.

Ne glede na usodo prizadetih hranilnic in posojilnic tudi vlagatelji dvomijo, da predstavljajo državne obveznice in obljubljeni boni Privilegirane agrarne banke enakovredno kritje vlog, saj tečaji ostalih vrednostnih papirjev dovolj jasno dokazujejo, da vrednostnih papirjev ni možno vnovčevati po nominalni ceni. Isto velja za obročno izplačevanje vlog skozi 14 in več let pri največ dvoodstotnem obrestovanju. Zaradi tega se utegnejo vlagatelji dobro premisliti, še kdaj vložiti kak denar v tako hranilnico in posojilnico.

Najznačilnejše pa je, da tudi dolžnike mi-neva zadovoljstvo nad zaščito. Uničene bodo njihove hranilnice in posojilnice, grozi jim plačevanje članskega jamstva za izgube pri nekmečkih dolžnikih, v zameno pa bodo dobili novega upnika v osebi tuje jim banke, od kate-re ne pričakujejo niti prizanesljivega po-stopanja pri izterjavanju, niti cenene in praktičnega poslovanja, kakršnega so imeli v svojih posojilnicah in hranilnicah.

Glede na mnoga vprašanja in očitke, zakaj osrednje organizacije denarnih zavodov niso mogle doseči ugodnejše rešitve tega vprašanja, je treba pojasniti, da smo storili vse, kar je bilo mogoče. Opetovano smo ustno in pismeno z vso prepričevalnostjo dokazovali, kako škodljive posledice bodo pri taki rešitvi nastale za hranilnice in posojilnice in njihove vlagatelje.

Izkušnje s prejšnjimi uredbami in seveda tudi našete senčne strani dajejo ljudem pogum, da čedalje bolj odločno zahtevajo, da se dolgovi ne prenesejo na Privilegirano agrarno banko in da se z uporabo rezervnih skladov in deležev ne uničijo naše hranilnice, te čebe-llice ljudske štednje in cenениh posojil in hrbt-nice narodovega gospodarstva. Glasov s to

zahtevo je toliko, da ni možno presoditi, kdo prevladuje, ali vlagatelji ali dolžniki in zadruž-niki. Način, kako se izraža odpor, j- tak, da si ga ne upamo zapisati.

Razumljivo je, če je po vsem tem čisto izostal dotok denarja v hranilnice in posojil-nice in če so prej že nekoliko pomirjeni vla-gatelji na novo navalili na njihove blagajne, kar samo zaostruje nervoznost. Zaradi tega morajo bežati pod zakonito zaščito še tisti denarni zavodi, ki so doslej nekako plavali v upanju, da se bodo brez hujših posledic rešili skozi krizo.

Nemalo nejevolje povzročajo naposled tudi uredba in pravilniki s svojo nejasnostjo, tako da kljub dospevanju prvega roka ni bilo možno ljudi izčrpno poučiti. Poleg tega pa zahteva vse to toliko dela in izprememb, da bodo na eni strani porušene vse bilance zad-njih let, na drugi strani pa večina enostavno ne bo mogla izvršiti obračunov in prenosov kmečkih dolgov na Privilegirano agrarno banko s sredstvi, ki jih imajo na razpolago. Samo za tiskovine in poštino bo treba čez 300.000

Din gotovine, za delo pa ducat novih delovnih moči.

Opozorili smo že na številne nejasnosti. Zlasti kliče po razjasnitvi vprašanje, kaj bo s kmeti, ki imajo manj kakor 50 ha orne zemlje in preko 500.000 Din dolga. Ti kmeti bi izgubili vso zaščito, kar gotovo ni namen zakonodajalca, ki je priznal delno zaščito celo veleposestnikom za dolgove, ki pridejo na površino 50 ha orne zemlje. Nejasno je tudi vprašanje, kaj so vaški trgovci in obrtniki in kako je treba značaj vaškega trgovca in obrtnika preso-jati. Pojasnjeno tudi ni vprašanje pravnih in izvršilnih stroškov, ki so nastali po 20. aprilu l. 1932, ker določa tudi pravilnik, da se priračunajo v nezmanjšani višini le pravdni in izvršilni stroški, ki so nastali do 20. aprila l. 1932, med tem ko o stroških, ki so pozneje nastali, sploh ne govori.

Zelo verjetno tudi ni, da bo mogoče izvesti do 31. januarja prihodnjega leta prenos terjatev na Privilegirano agrarno banko zaradi okolnosti, da je ureditev vprašanja, kdo je po novi uredbi kmet, zelo zamudno. Velike težkoče so glede vprašanja, ali je dopustno, da se kmet sam pogodi z denarnim zavodom, zlasti ker je treba upoštevati želje tistega, komur je zaščita namenjena, torej dolžnika samega. Težavno in zamudno je delo v zvezi z določbo pravilnika, da morajo denarni zavodi v 20 dneh pozvati dolžnike, da plačajo prvi obrok. Ta rok je že potekel 20. novembra, a tej zahtevi denarni zavodi še niso mogli ustreči.

Obrekovanje je greh tudi v politični borbi

Pred dnevi so v Lilleu na Francoskem z velikimi častmi pokopali francoskega notra-njega ministra Rogera Salengroja. Izvršil je bil samomor v duševni potrtosti zaradi mno-žice obrekovanj, ki so jih nakopičili proti njemu njegovi politični in osebni sovražniki. Žalostni dogodek je napravil na vso fran-cosko javnost globok vtisk, ker je bil Sa-lengro znan kot izredno pošten mož in sov-ražnik spletkarstva in zahrbtnosti. Pripadal je radikalno-socialistični stranki. Salengroja je cenil tudi kardinal Lienard v Lilleu, dasi je bil njegov politični nasprotnik. Ministrova smrt je kardinala silno pretresla, zlasti ko je izvedel za prave vzroke samomora. Izve-dei je namreč, da so brezvestno obrekovalno gonjo proti pokojniku vodili ljudje, ki se sicer ponosno trkajo na prsa, da so krščan-

ske - katoliškega prepričanja. Glede na ta dejstva je kardinal Lienard podal to-le zna-čilno izjavo:

»Pred odprtim grobom smatram za svojo dolžnost, da ponovno poudarim, da politika ne upravičuje vseh dejanj. Obrekovanja in že samo opravljanje so greh, ki ga obsoja Bog. Nihče nima pravice posluževati se vseh sred-stev, samo da pride do svojega smotra. Čas sopisje, ki tako piše, ni katoliško! Mi tako časopisje odklanjamo v imenu onega, ki nam je ukazal, da moramo ljubiti tudi svoje so-vražnike!«

Potrebno bi bilo, da bi tudi pri nas kdaj slišali take besede iz ust božjih namestni-kov na zemlji, saj imamo časopise, ki so zelo potrebni takih nauk.

Vprašanje Feniksa se bo uredilo

Minister za trgovino in industrijo dr. Mi-lan Vrbanič je dal zastopnikom tiska glede na to, da je te dni potekla veljavnost ure-dbe o zavarovalni družbi Feniksu, izjavo, iz katere povzemamo:

Vprašanje jugoslovenske direktije zavarovalne družbe Feniksa na Dunaju je bilo v zadnjem času v ministrstvu za trgovino in

industrijo vsestransko preučeno, da bi se na-šla rešitev, po kateri bi se v čim večji meri zavarovale koristi zavarovancev, ki so zara-di težav te družbe že od aprila v negotovo-sti. Vprašanje je zapleteno iz dveh razlogov.

V prvi vrsti so premijske rezerve jugoslo-venske direktije Feniksa zadostne za popol-no kritje vse obveznosti družbe, v drugi vr-

eti pa je velik del rezerv naložen v tako zvanih Losingerjevih menicah, ki so bile v trenutku, ko je prepadel dunajski Feniks, založene pri tujih bankah. Naše prizadevanje, da dobimo te vrednostne papirje nazaj, se bo najbrž v glavnem posrečilo, toda do danes še ni bilo mogoče te zadeve čisto urediti.

Nameravana nova uredba, ki je v lavnem sestavljen, iz teh razlogov ni mogla biti izdana in uveljavljena že zdaj (29. novembra), ko je potekel rok dosedanje uredbe. Zato je bila dosedanja uredba podaljšana še za 16 dni, to je do 15. t. m. Dotlej bodo vsa dela končana, tako da se bo končno uredilo to vprašanje, ki je velikega pomena ne samo s stališča koristi tisočev naših zavarovancev, temveč tudi s stališča našega narodnega gospodarstva in zavoljo nujne potrebe, da se varuje misel zavarovanja.

Načelno bi hotel le še naglasiti, je nadaljeval g. minister, da bomo izkušali najti rešitev v tej smeri, da bi posebna ustanova pod stalnim nadzorstvom države izvedla do kraja po pogojih in načinu, ki bodo z novo uredbo določeni, vse posle, ki jih je s pogodbami sklenila jugoslovenska direkcija Feniksa. Med tem naj bi se ne sklepale nove pogodbe. Tako bi ta ustanova pod nadzorstvom državnih oblastev izkušala izpolniti vse pravice dosedanjih, odnosno sedanjih zavarovancev, na drugi strani pa bi se izognili vsem novim stroškom, ki bi sicer nastali, pa tudi vsem novim zavarovalnim obveznostim.

Oče desetih otrok se je obesil. V Kopivniku pri Framu se je obesil 52letni posestnik Franc Frešar, oče desetih otrok, od katerih je osem nepreskrbljenih. Vzrok samomora ni znan.

Vsega je bilo v navedenih sedmih okrožjih 7067 volilnih upravičencev, oddanih glasov pa 3.608, to je nekaj nad polovico. Za sporazumne liste je bilo oddanih 2.262, za druge pa 1.320 glasov, med tem ko je bilo skupno 126 glasov neveljavnih.

Izvoljeni so: v Ljubljani Ivan Ogrin in Miroslav Urbas, v Radovljici - Škofji Loki Andrej Čufar, v Kamniku - Litiji Boštjan Belčan, v Logacu - Kočevju Josip Rebek, v Novem mestu - Črnomlju Alojzij Midorfer, v Lendavi Štefan Litropa in v Brežicah Henrik Klabučar.

Politični pregled

Te dni je obiskal rumunski zunanji minister Antonescu Varšavo in se razgovarjal s poljskim zunanjim ministrom Beckom. O razgovorih je bilo izdano tole službeno poročilo: Pri proučitvi vprašanj, ki se tičejo obeh držav,

sta Antonescu in Beck ugotovila popolno skladnost stališč njunih vlad ter izrazila prepričanje o potrebi ohranitve najtesnejših stikov v sedanjem položaju.

Prav tako sta tudi ugotovila, da je poljsko-rumunska zveza v popolnem skladu s čustvi obeh narodov. Razen tega sta se sporazumela o bližnjem obisku rumunskega prosvetnega ministra, načelnika glavnega generalnega štaba rumunske vojske in guvernerja Rumunske narodne banke v Varšavi.

Po zadnjih vesteh s španskih bojišč je soditi,

da prede nacionalističnim četam generala Franca precej trda

Njegovo maroško vojaštvo je izmučeno in s težavo prenaša mrz. Razširile so se že vesti, da so se na več krajih Maročani uprli. Nasprotno pa so zdaj vladne čete dobro oborožene in so zabeležile na madridskem bojišču nekaj uspehov. Srdite borbe za Madrid se nadaljujejo, ne da bi se sicer položaj znatneje izpremenil.

Tajništvo Društva narodov je obvestilo člane

o pritožbi madridske vlade zaradi priznanja Francove vlade po Nemčiji in Italiji.

Španija smatra, da predstavlja to očiten napad na ustavno in zakonito špansko vlado, in zahteva, naj razglasi Društvo narodov proti Nem-

Volitve v obrtni odsek Zbornice za TOI

Ljubljana, 29. novembra.

V nedeljo so se vršile za obrtni odsek Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani volitve v sedmih volilnih okrožjih, kjer sta bili vloženi in potrjeni po dve listi, med tem ko so bile v vseh ostalih 12 volilnih okrožjih le sporazumne liste in so volitve odpadle. Pri teh volitvah so v šestih volilnih okrožjih zmagale sporazumne liste, le v enem volilnem okrožju, in sicer v Brežicah, je zmagala lista Pičmanovih pristašev. Izidi so bili naslednji:

I. volilno okrožje (Ljubljana-mesto): volilnih upravičencev 1597, oddanih glasov 811 (52 odstotkov). Sporazumna lista s kandidatom Ivanom Ogrinom in Miroslavom Urbasom je dobila 538 glasov, lista Josipa Kregarja pa 254 glasov, a 19 glasov je bilo neveljavnih.

II. volilno okrožje (Radovljica - Škofja Loka): volilnih upravičencev 1.253, oddanih glasov 631 (51 odstotkov). Sporazumna lista Andreja Čufarja je dobila 392 glasov, lista Franca Jemca 211 glasov, a 28 glasov je bilo neveljavnih.

V. volilno okrožje (Kamnik-Litija): volilnih upravičencev 1.265, oddanih glasov 431 (34 odstotkov). Sporazumna lista Boštjana Belčijana je dobila 377 glasov, lista Ivana Praznika 46, a 8 glasov je bilo neveljavnih.

VI. volilno okrožje (Logatec-Kočevje): volilnih upravičencev 1.130, oddanih glasov 702 (62 odstotkov). Sporazumna lista Josipa Rebeka je dobila 437 glasov, lista Karla Vilarja 243, a 22 glasov je bilo neveljavnih.

VII. volilno okrožje (Novo mesto-Črnomelj): volilnih upravičencev 964, oddanih glasov 473 (49 odstotkov). Sporazumna lista Alojzija Midorferja je dobila 293 glasov, lista Alojza Grlica 158, a 22 glasov je bilo neveljavnih.

VIII. volilno okrožje (Brežice): volilnih upravičencev 442, oddanih glasov 243 (55 odstotkov). Sporazumna lista Andreja Kralja 68, lista Henrika Klabučarja 167, a 8 glasov je bilo neveljavnih.

XIX. volilno okrožje (Dolnja Lendava): volilnih upravičencev 416, oddanih glasov 317 (76 odstotkov). Sporazumna lista Štefana Litropa 157, lista Štefana Fritza 141, a 19 glasov je bilo neveljavnih.

18
TONE BRDAR:

Velika ljubezen

ROMAN IZ PRETEKLIH DNI

»Povedal sem to, kar vem,« je odgovoril Hugo, ki nalašč ni hotel razumeti smisla njenih besed. »Resnico moram izpovedati, čeprav je moj brat. Zaradi tega mi ne morete prav ničesar očitati, Elvira. Sicer dobro razumem, da vas to boli, toda tega ne morem razumeti, da ga zagovarjate še zdaj, ko vas je vendar tako nesramno ogoljufal.«

Elvira je prebledela, ko se je spomnila vseh bolečin, ki jih je zaradi tega prestala. Pritisnila si je roko na razburjeno srce in se samam trudila, da bi premagala srčni nemir.

»Poslušaj ga!« jo je opominjala mati in je hvaležno pogledala Hugona, kakor bi bila hotela reči: »Le naprej!« Grof Hugo ima prav. S človekom, ki ti je naredil toliko bolečin, ne smeš imeti usmiljenja. Ne bodi tako zaslepljena, otrok moj. Stanka ne moreš več ljubiti!«

»Ne ne! Mene ne boste nikoli prepričali o njegovi krivdi!« je vzkliknila Elvira. »Jaz sem še zmerom Stankova nevesta in to hočem ostati. Njemu bom verjela in zanj se bom borila, dokler bom dihala.«

»Kakšna norost,« je tarnala ogorčena baronica. »Ali imaš tako malo časti? Ali te ne bole rane, ki ti jih je bil zadal?«

Na to ni Elvira ničesar odgovorila, ampak je samo pogledala mater.

»Zelo plemeniti in dobrosrčni ste, Elvira,« je začel govoriti Hugo, »da tako dobro sodite o Stanku. On tega gotovo ne zasluži. Vi mislite, da ga sovražim, a to ni res. Res je, da je bil zmerom bolj priljubljen, kakor jaz, ker je bil očetov srček, a jaz ga gotovo nisem sovražil — —«

»O saj ste dokazali, kako ljubite svojega brata,« ga je zasmehovala Elvira.

»Hotel sem samo reči,« je Hugo nadaljeval, »da bratovska ljubezen in plemenitost nimata s tem nič opraviti. Morilec ne more biti moj brat! Če bo obsojen — —«

»Tako daleč ne sme priti in tudi ne bo prišlo,« ga je z odločnim glasom prekinila Elvira.

»Tudi jaz želim, da ne bi prišlo tako daleč,« je poudaril Hugo. »Znorel bi, če pomislim na to. Podlež naj bi si bil pognal kroglo v glavo! Ko bi imel le še malo časti, bi bil to storil, da uide sramoti. Onečastil je naše staro, plemenito ime! Navadnega zločinca imamo v svoji rodbini. Vidite, baronica Elvira, to me jezi in zaradi tega ga sovražim!«

Elvira mu je pogledala posmehljivo v obraz. Baronica mu je prikimala in mu tako dala poguma, da je nadaljeval.

»Stanko je zdaj za nas toliko kakor mrtev. O tem ni vredno več govoriti. Preboleli ste to, Elvira, in še srečni boste. Vzemite mene, Elvira! Ali hočete postati moja žena?«

Hotel ji je podati roko, a Elvira se je odmaknila in odločno rekla:

»Ne! — Nikoli!«

Ti besedi sta bili tako trdi, da je Hugonu upadel pogum. Toda spomnil se je, kako je nekoč dolgo mešetal za nekega konja, pa ga je naposled le dobil.

»Premislite se,« je dejal proseče. »Vse boste imeli, kar si poželite. Nakit in obleko in vse! Grad bom dal na novo preurediti čisto po vašem okusu. Ženitovanjsko potovanje narediva v Italijo ali kamor si sami izberete. Pozimi bova živela v Parizu. Postanite moji, Elvira!«

Elvira je ponosno prekrizala roke na prsih in odgovorila:

»Zapeljivo je, kar mi ponujate, gospod Hugo. Za bogastvo in uživanje življenja nisem neobčutljiva. Rada imam bleščeče demante in dragocena oblačila. Toda poleg vsega tega bi dobila tudi vas, gospod grof, in zato najlepša hvala!«

»Res ste zelo prijazni,« je ježno zagodrnjal Hugo. »Vendar pa vas prosim, da vse dobro premislite. Dobro veste, da vas ljubim. Noben mož vas ne bo naredil tako srečne, kakor bi vas jaz. Ali hočete čakati drugega? Verujte mi, da ne bo nikogar! Največ možkih se poroči zaradi denarja, vi pa tega nimate! Meni ni za to — —«

»Gospod grof,« je ogorčeno vzkliknila Elvira in ustnice so se ji tresle od jeze. »Žalite me!«

»Res ne vem, kaj naj še povem!« je zagodrnjal Hugo. »Premislili se boste še, saj se ne mudi tako. Svoj odgovor mi lahko pozneje sporočite!«

»Moj odgovor ste že slišali. Pod temi pogoji seveda ne moreva ostati več pri vas v gostih. Jutri potujeva, mati,« je dejala Elvira in se obrnila proti materi.

Baronica so te besede hudo zadele. Spoznala je, da so uničene vse njene nade, uvidevala je, da bo morala živeti odslej v revščini in pomanjkanju.

čiji in Italiji sankcije. Tajništvo Društva narodov predlaga, naj bi se svet Društva narodov sestel 7. ali 14. t. m. Spričo te madridske zahteve se bo mednarodna napetost gotovo spet poostрила.

Iz zanimive razprave na vsesovjetskem kongresu v Moskvi, katere se udeležujejo zastopniki iz vseh sovjetskih republik, zaslužio pozornost posebno nekatere zunanje-politične izjave. Tako je

predsednik sveta ukrajinskih komisarjev Ljubčenko zelo ostro napadel Nemčijo

in nemška poročila o lakoti v tej najrodovitnejši ruski pokrajini. Govornik je nadalje priporočal najostrejšo kazni proti trockistom, češ da so Hitlerjevi priganjači. Naglašal je tudi, da Nemci ne bodo nikdar prestopili ukrajinskega praga.

Ostro je nastopil proti trockistom tudi **Goloded**, predsednik sveta komisarjev v beloruski sovjetski republiki, ki je trdil, da skušajo »ti ljudje v službi tuje države« zaneči seperatistično gibanje med Belorusi, da pa je njihov napor zaman.

Ni manj ostrih izjav niso podajali sovjetski zastopniki z Daljnega vzhoda proti japonskim nakanam.

Ko se je v soboto pojavil na kongresu Stalin, je neki mlad stotnik izjavil z vso odločnostjo: »Branili bomo Stalinovo ustavo s tisočimi tankovi, letali in križarkami. Storili bomo tako, kakor je dejal naš prvi maršal Vorosilov. Ne samo da bomo sovražniku onemogočili, da prodre k nam, temveč ga bomo porazili na njegovem lastnem ozemlju.«

Komisar za zunanje zadeve Maksim Litvinov je imel na kongresu velik zunanje-politični govor, v katerem se je dotaknil tudi dogodkov v Španiji.

Poudaril je, da pomeni španska državljanska vojna prvi poizkus fašistične internacionale, da vsili svojo diktaturo evropskim narodom.

Ce bi fašistom ta poizkus uspel, pač nihče ne bo mogel jamčiti, da svoje volje ne bo hotel vsiliti tudi ostalim evropskim narodom. Sedanje razvaline v Madridu in trupla desetisočev ljudi so delo fašističnih letal in njihovih izvežbanih pilotov. Litvinov je ostro napadel tudi britansko vlado zaradi

S solzami v očeh se je obrnila k hčeri, toda ta je odšla iz sobe. Razburjena baronica je hotela za njo, a Hugo jo je zadržal in jo vso potrto potisnil v naslanjač.

Nekaj trenutkov je Hugo stal molče pred baronico. Njegovo upanje še ni bilo uničeno. Potuhnjeno se je nasmehnil in obraz mu je bil hladen in odločen.

»Moj Bog! Moj Bog!« je tarnala baronica in jokala. »Vedela sem, da bo tako trdovratna. Tako brezmejno zaslepljena, da tepta srečo z nogami!«

»Pomirite se, gospa baronica!« jo je tolažil Hugo. »Saj bo še privolila.«

»Ne verujem!«

»Porabiti morate ves svoj vpliv kot mati! Odpotovati seveda ne smeta. Temu se morate upreti.«

»Sveta Marija, kaj naj pa naredim? Saj sem že vse storila: prosila sem jo, rotila — a zaman. Siliti je pa vendar ne morem — — —«

»Lahko, gospa baronica, samo prav morate začeti,« je prigovarjal Hugo.

»Kako pa?« ga je vprašala baronica in ga začudeno pogledala.

»No, Elviri morate razodeti neko skrivnost iz vaše preteklosti, gospa baronica,« je dejal Hugo z grdim smehljajem. »Nadalje ji je treba samo povedati, da mi je ta skrivnost znana. Prepričan sem, da se bo baronica Elvira potem vdala.«

S široko odprtimi očmi je strmela baronica vanj. Bleda je bila kakor smrt.

»Mojo skrivnost?« je s slabotnim glasom vprašala.

Skrivnost Radiona:

Samo Radion vsebuje dobro Schichtovo milo in je zato tako blag in izdaten.

Samo

Schichtov **RADION**

VSEBUJE SCHICHTOVO MILO

Hugo se je prijazno nasmehnil in sedel njej nasproti. Začel ji je šepetati na uho:

»Da, mislim oporoko vašega svaka, brata pokojnega vašega moža. Ta imenitna oporoka, po kateri ste podedovali pol milijona!«

»Kaj, kaj hočete s tem reči?« je zajecjela baronica, trepetajoč v strahu.

»No, — da je bila ta lepa oporoka ponarejena!« je mirno odgovoril Hugo.

Baronica je onemogla obsedela v naslanjaču, Hugo pa je pomenljivo nadaljeval:

»Ko je nekako pred desetimi leti umrl vaš soprog, vam ni zapustil drugega kakor dolgove. Ostali ste s hčerjo Elviro brez premoženja in bi bili morali iti beračiti, če se vaju ne bi bil usmilil brat vašega moža, do katerega ste se obrnili. Tam vam je plačeval majhno rento.«

»Odkod veste to?« je presenečena vprašala baronica in njen strah je še zrasel.

»Prosim, nisem še končal!« je odvrnil Hugo.

»Dokazati vam hočem, da sem dobro poučen. Med vašim možem in njegovim bratom Armandom je bilo veliko sovraštvo, katerega vzrok ste bili vi, gospa baronica. Svak vas je sovražil.«

»To vam hočem razložiti,« je dejala baronica. »Hotel je vzeti za ženo dekle iz preprostega stanu, jaz pa sem mu to branila.«

»Tako je! Vi ste mu uničili srečo!« je priklimal Hugo. »A baron Armand je vendar ostal zvest svoji ljubic, da se ni več oženil. Ker je bil bolan in je čutil, da se mu bliža konec, je naredil oporoko. Vedel je, da bi vse njegovo premoženje dobili vi, gospa baronica, ko bi umrl brez oporoke, zato je postavil za svojega dediča — svojo nekdanko ljubico, vdovo pl. Malinškovo.«

»To ni res!« je vzkliknila baronica.

»Prav nič vam ne pomaga, če tajite!« je hladno govoril Hugo. »Izvedeli ste to od nekoga Kolnika, ki je bil tajnik pri vašem svaku!«

»Kolik?« je šepetala baronica in zadrževala. »Kako morete vedeti? — — —«

»Poslušajte naprej!« jo je prekinil Hugo.

»Baron Armand — bilo je pred osmimi leti, štiri leta po smrti vašega moža — je nevarno zbolel. Hiteli ste k njemu, da bi mu stregli. No, stregli ste mu tako, da je po treh tednih umrl. Vedelo se je, da je oporoka narajena. Oporoka se je res našla, toda glej čudo! V oporoki ni bila zapisana kot glavni dedič nekdanka ljubica rajnika — ampak vi, gospa.«

»No — kaj pa potem?« je vprašala baronica.

»Ta oporoka je bila ponarejena!« se je smehljajal Hugo. »Vi, gospa baronica, ste našli pravo oporoko in ste jo sežgali. S pomočjo tajnika Kolnika ste naredili drugo oporoko. Goljufija je ostala skrita, ker je bil podpis barona Armanda mojstrsko ponarejen. Sicer pa tudi ni bilo nikogar, ki bi ugovarjal oporoki, kajti vdova Malinškova ni mislila na to, da ji bo nekdanski častilec zapustil premoženje.«

»Kako me morete dolžiti goljufije?« je ogorčeno vzkliknila baronica. »Oporoko je bil spisal moj pokojni svak, z lastno roko.«

»Lahko dokažem, da ste jo vi spisali. Prav za prav ne vi, ampak Kolnik!« je odločno odvrnil Hugo. »Za to delo je dobil 50 tisoč goldinarjev. Z njim ste sklenili pravilno pogodbo, pismeno pogodbo, gospa baronica. Bilo je zelo nespametno, da ste dali to listino

njene neodločnosti in dvomne igre v nevtalnostnem odboru.

Največjo pozornost pa je zbudil govor prvega pomočnika vrhovnega poveljnika ruske vojske generala Kripina, ki je med drugim poudaril,

da razpolaga Rusija zdaj s 7000 moderno opremljenimi vojnimi letali in nad 100.000 dobro izvežbanimi piloti.

Vojska letalcev se lahko po potrebi še poveča. Poizkusi Nemčije in Japonske, da obkolita Rusijo, bodo ostali brezuspešni. Ruski letalci ne bodo Nemcev in Japoncev premagali na Ruskem, temveč na njihovem ozemlju. Admiral Olaf, poveljnik podmorniškega brodogradnje v svojem poročilu naglasil, da so ruske podmornice hitrejšje in da vzdržijo več časa pod vodo kakor vse druge tuje podmornice.

V vrstah rimskih politikov zatrjujejo,

da bo Mussolini ob koncu januarja ali začetku februarja posetil Budimpešto in da pojde potem tudi na Dunaj,

kjer bo razpravljal z dr. Schuschniggom, in v Münchenu, odnosno Berchtesgaden, kjer bo Hitlerju vrnil njegov zadnji obisk v Benetkah.

Gospodarstvo

Tedenski tržni pregled

GOVED. Na mariborskem sejmu so se za kg žive teže trgovali: debeli voli po 4 do 4.50, poldebili voli po 3.50 do 3.80, plemenski voli po 3.60 do 4, bikji za klanje po 3.30 do 3.75, klavne krave debele po 3 do 3.10, plemenske krave po 3 do 3.50, krave za klobasiranje po 1.80 do 2, molzne krave po 2.15 do 2.75, breje krave po 2.75 do 3.65, mlada živina po 3 do 4, teleta po 4.50 do 5.50 Din. Mesne cene: volovsko I. vrste 10 do 12, II. vrste 8 do 10, meso od bikov, krav in telic 5 do 8, telečje meso I. vrste 12 do 14, II. vrste 10 do 12, svinjsko sveže 10 do 14 Din.

SVINJE. Na ptujskem sejmu so za kg žive teže prodajali: pršutarje po 5.75 do 6, pitane svinje po 6.50, plemenske svinje po 5.50 Din, za kg mrtve teže pa po 8.50 do 9.50 Din. Prasci za rejo, stari 6 do 12 tednov, so se prodajali po kakovosti po 50 do 110 Din za rilec.

v roke takemu človeku. Ali je ni pozneje porabil za izsiljevanje? — Vidite, da sem o vsem zelo dobro poučen.

Hugo se je zmagovalno nasmehnil. Baronica ni več mogla dvomiti, da ve vse tako natančno, kakor bi bil sam zraven. Razumela pa ni, kje in kako je to izvedel.

Bila je vsa potrta in pobita. Preteklost — njeno podlo dejanje je vstalo živo pred njenimi očmi. Še hujše je bilo, kakor je pripovedoval Hugo.

Videla je samo sebe tam ob postelji smrtno bolnega svaka.

Stresla se je pri tem spominu in studila se je sama sebi. Da, premoženje si je priglufala na zviti, nepošten način.

Kakor dobljeno, tako izgubljeno, pravi pregovor.

Premoženje je izginilo, malenkosten ostanek je bil še tu. Zda je videla edino rešitev v tem, da bogato omoži hčer Elviro.

Na to je zmerom mislila in njene želje bi se bile izpolnile, če ne bi bili tisti strašni dogodki prekrivali njenih računov in uničili Elvirine sreče...

Baronica se je začudeno vpraševala, odkod ve Hugo za njeno skrivnost. Kdo mu jo je izdal?

Zanjo je vedel samo en človek na svetu: njen sokrivec, tajnik pokojnega svaka.

Hugo ji je sam po kratkem molku razložil to uganko. Mrzlo in nevljudno ji je dejal:

»Gospa baronica, bilo je zelo neprevidno od vas da ste delali s tem človekom, Kolnikom. Tako ste prišli v njegovo oblast. Goto-vo ste že uganili, da sem od njega izvedel vso stvar.«

Vrednost denarja

Na naših borzah smo dobili v devizah (s prišteto premijo):

1 holandski goldinar za 23.55 do 23.69 Din;
1 nemško marko za 17.42 do 17.56 Din;
1 angleški funt šterling za 212.11 do 214.17 Din;

1 ameriški dolar za 43.06 do 43.42 Din;
100 francoskih frankov za 201.97 do 203.41 Din

100 češkoslovaških kron za 153.44 do 154.54 Din;

10 italijanskih lir za 227.70 do 230.78 Din.

Vojna škoda se je trgovala po 377 Din, investicijsko posojilo pa po 85 Din. Avstrijski šilingi so bili v zasebnem kliringu po 8.61 Din, a klirinške nakaznice v lirah so se ponujale po 250 Din.

Sejmi

6. decembra: Sv. Miklavž v Polju, Vuzenica, Žužemberk;

7. decembra: Murska Sobota, Sevnica ob Savi, Kranj, Ormož, Litija;

8. decembra: Metlika;

9. decembra: Kamnik, Dobova pri Brežicah, Mokronog;

10. decembra: Sv. Jurij ob južni železnici;

12. decembra: Sv. Lovrenc pri Pročinu.

Drobne vesti

— **Prireditvi Ljubljanskega velesejma** v prihodnjem letu bosta: pomladni velesejem od 5. do 14. junija, jesenski pa od 1. do 12. septembra. Pomladnemu velesejmu bo priložena jubilejna razstava slovenskega novinarstva, za jesen pa so v načrtu državna lovska razstava, razstava lovskih psov in pa športno-ribarska razstava.

— **Obdavčenje svinjereje.** Glede na vprašanje, kako je obdavčiti kmete, ki se bavijo s klanjem in prodajo svinj, je davčni oddelek finančnega ministrstva dal pojasnilo, da še kmetje, ki se bavijo s tem, dele v dve vrsti. V tiste, ki rede svoje svinje na lastnem posestvu in jih hranijo s krmo z lastnega posestva ter dokupujejo samo manjkajočo krmo, in kmete, ki k svinjam, ki jih rede na svojem posestvu, kupujejo še druge in jih rede, a jim krma z lastnega posestva ni zadostna za rejo, temveč jo morajo kupovati pri drugih pridelovalcih. Prva kategorija ni

podvržena plačilu pridobnine, druga kategorija pa mora plačati pridobnino na dohodke, pridobljene s klanjem in prodajo svinj.

— **Sladkor za vinski mošt.** Na predlog finančnega ministra je ministrski svet izdal uredbu o podeljevanju sladkorja brez plačila državne trošarine za vinski mošt. Uredba se glasi: Čl. 1. Za vinski mošt letnika 1936. se sme dati sladkor brez plačila državne trošarine v svrhu povečanja sladkorja v moštu. Ta sladkor je prost tudi banovinske in občinske trošarine. Sladkor mora biti denaturiran. Čl. 2. V ta namen se lahko nabavi sladkor brez plačila trošarine samo iz državnih sladkornih tvornic ali iz skladišč teh tvornic, ustanovljenih v ta namen. Čl. 3. V smislu določb čl. 2. zakona o vinu in čl. 4. pravilnika za izvršitev vinskega zakona se lahko dovoli nabava sladkorja brez plačila trošarine za dodatek vinskemu moštu v količini največ 4 kg sladkorja na 100 litrov vinskega mošta. Čl. 4. Dovoljenja za izdajanje sladkorja brez plačila državne trošarine za slajenje vinskega mošta bo izdalo pristojno finančno ravnanateljstvo.

DOPISI

DRAMLJE. Banska uprava je razrešila župana in vso občinsko upravo delno z utemeljitvijo dobaviteljstva, delno z utemeljitvijo nerednega izvrševanja občinskih poslov. Za predsednika začasne občinske uprave je bil imenovan Martin Korenjak, ki je bil že doslej član občinskega odbora in je bil obenem z drugimi razrešen. V nedeljo bodo tudi v Dramljah občinske volitve. Vloženi in potrjeni sta dve listi: gospodarska lista, katere nosilec je dosedanji župan g. Franc Mastnak, in lista JRZ, katere nosilec je novoimenovani predsednik začasne uprave g. Martin Korenjak. Glede na govorice, ki se trosijo po občini je treba ugotoviti, da je g. Franc Mastnak kljub razrešitvi lahko spet izvoljen, ker je njegova lista že potrjena in ker bo moralo o razrešitvi izreči končno besedo šele upravno sodišče.

GORNJI GRAD. V gornjegrajskem srežu bodo v nedeljo občinske volitve za štiri občine. Na Rečici ob Savinji je vložena le ena sporazumna gospodarska lista, na kate-

odšla Elvira, in tih koraki so naznanjali, da se nekdo plazi iz sosedne sobe.

Baronica ni slišala korakov. Premagale so jo bolečine, težki spomini na pretekle dni... Kdo je v sosedni sobi slišal skrivnost?

XVII.

LJUBEZEN

Topel poletni večer je zagrnj veliki, krasni park grofovskega gradu v prijetne temne sence. Kakor bele niti so se svetlikale vrtnete poti.

V grmovju je žvrgolel slavček, drugače pa je vladala tišina. Drevje se ni zganilo, kakor bi spalo, listje je šepetalo, kakor bi se mu bilo sanjalo.

Soparno je bilo. Po nebu so se podili črni oblaki. Daleč za gorami je časih zamolklo zagrmelo in blisk je za trenutek posvetil v temo.

Miren in tih je bil tudi grad. Samo iz veže in iz nekaterih oken v prvem nadstropju se je svetila luč. Vse naokoli je spalo težko spanje.

V tej tišini so naenkrat nalahno zaškripala steklena vrata jedilnice na terasi in neka postava je smuknila v park. Zašumela so ženska krila po peščenih vrtnih stezah.

Ko je postava hitela po poti, ki vodi do umetnega ribnika, je stopil izza zida neki mož in jo je začel zasledovati.

To je bil detektiv Filip Smit, ki je nameraval pri stranskih vratih stopiti v grad. Samo na videz je odšel in se peljal do postaje, odkoder se je skrivaj vrnil.

(Dalje)

ri kandidirajo pristaši vseh političnih strank, v ostalih treh občinah pa so vložene po ena lista JRZ in po ena opozicijska lista. Nosilci opozicijskih list so na Ljubnem g. Luka Ermenc, v Bočni g. Ivan Purnat, po domače Feržem, v občini Mozirje okolici pa bivši župan, Venče Znidaršič. Vsi trije so ugledni in priljubljeni možje in na glasu kot dobri gospodarji. Z nedeljskimi občinskimi volitvami bodo v gornjegrajskem srezu obnovljeni vsi občinski odbori razen onega za občino Novo Štifo, odnosno Gornji grad-okolico. Za to občino volitve še niso razpisane.

GRADAC. Pred dnevi je bila za občino Gradac v Beli Krajini vložena kandidatna lista z nosilcem g. Petrom Pezdircem. Nato je bila vložena za isto občino še posebna lista opozicijskih skupin, katere nosilec je g. Peter Jakovčič iz Crkvišča. Prebivalstvo se po večini izreka za g. Jakovčiča in njegovo listo, na kateri kandidira med drugimi tudi dolgoletni župan in ugledni posestnik g. Jurij Macele.

KONJICE. V nedeljo bodo občinske volitve tudi v Konjicah. Te dni je dobil dose-danji trški župan in zopetni nosilec liste g. Alojzij Križnik odlok banske uprave, da je razrešen funkcije župana in člana občinskega odbora. Odlok ima utemeljitev, da g. Križnič kot istočasni predsednik sreskega kmetijskega odbora pri izvršeni reviziji 6. oktobra ni mogel z gotovino kriti ugotovljenega prebitka v blagajniški knjigi tega odbora. G. Križnič se je proti razrešitvi pritožil na upravno sodišče v Celju. V pritožbi ugotavlja, da 6. oktobra ni bilo revizije, pač pa je bila revizija 11. novembra. Pri tej reviziji je bil sestavljen in od revizorja banske uprave podpisan likvidacijski izkaz, ki ugotavlja, da je bil »po blagajniški knjigi izkazan prebitek 22.366 Dm, kateri znesek je predsednik g. Križnič takoj v gotovini predložil revizorju banske uprave«. Kakor je torej razvidno, gre pri utemeljitvi razrešitve očitno za pomoto. Lista g. Križniča za nedeljske volitve je že potrjena in seveda ostane v polni veljavi.

LUTOMER. Podružnica Vinarskega društva in Zaščita ljutomerčana priredila skupen sestanek vinogradnikov v nedeljo 6. decembra ob 9. v Zavratnikovi gostilni, da se vinogradniki poučijo in zavzamejo stališče k načrtu uredbe o sanaciji vinogradov. Razen

tega se bodo obravnavale tudi druge važne zadeve, ki so v zvezi z vinogradništvom. Vinogradniki se naj vsi udeležijo sestanka!

STRAZIŠČE PRI KRANJU. »Gorenjec« z dne 21. novembra je poročal o seji sreskega kmetijskega odbora v Kranju in dejal med drugim, da se je plenarne seje udeležil tudi naprošeni župan g. Križnar Anton iz Strazišča. Pripomnimo, da je bil g. Križnar Anton 25. oktobra pri občinskih volitvah pravilno in z veliko večino izvoljen za župana. Zato je imel polno pravico zastopati občino na seji, na kateri je kritiziral proračun, kolikor se tiče osebnih izdatkov za sreskega kmetijskega referenta, ki znašajo skoro 15 odstotkov celotnega proračuna (to je okoli 10.000 dinarjev). S po-viškom postavke za osebne izdatke za sreskega referenta se je črtala postavka za vzrejo mladih bikcev, ki bi bila zelo potrebna. Zato kmetje seveda ne bodo prejeli obljubljenih in na seji odobrenih podpor za vzrejo bikcev. To pač gotovo ni smiselno. Odkar več ne vodi poslov tajnika Križnar Anton, župan iz Strazišča, tudi ne dobimo nikakih okrožnic in nikakih že na seji odobrenih podpor. Zato je videti, kakor bi sreskega kmetijskega odbora v Kranju sploh ne bilo več.

STRIGOVA. Razkrižje z bližnjimi vasmi, ki so doslej pripadale župniji v Strigovi, do-be samostojno župnijo, ki jo prevzamejo očetje frančiškani. Doslej je bil tam samo vikariat, ki so ga upravljali salezijanci. Ljudstvo, ki govori čisto slovenski, si je želelo slovenskih duhovnikov; ker pa pripada strigova zagrebški nadškofiji, bo ostalo pri dosedanjem stanju. Šolo v Stanetincu, ki je bila doslej v silno slabi in zapuščeni stavbi, so temeljito popravili in povečali. Največ zaslug za to si je pridobil župan g. Kovač. Večji del stroškov je poravnala občina, bano-vina pa je prispevala 15.000 Din.

ŠT. LENART V SLOVENSKEH GORICAH. Naš priljubljeni dosedanji župan g. dr. Milan Gorišek je nedavno izročil občinske posle nasledniku g. dr. Marjanu Stupici. Dr. Gorišek je bil dolgih devet let tako rekoč od ranega jutra do poznega večera skrbno na delu za napredek svoje občine. Pomagal je vsakomur in ni poznal prav nikake pristranosti v svojem uradovanju. Dr. Gorišek je prevzel občino pusto, ker ni bilo nobenih naprav, ki bi lepšale trg. On pa je uredil drevored, razpeljal pešpoti in sredi trga dal napraviti dva parka z rož-

nimi nasadi. Tudi so se v dobi njegovega županovanja uredile ceste skozi Črelo do kopa-lišča in iz trga k Sv. Rupertu v Slov. goricah, vse to pa komaj s 30 odstotnimi občinskimi dokladi. On je izvedel po hudih naporih združno elektrifikacijo do skrajnih mej kata-stralne občine šentlenartske in ni pozabljal šentlenartskih prosvetnih in človekoljubnih ustanov. Ob vsaki priliki je priskočil z znatnimi zneski na pomoč. Vsi, ki pravično in odkrito mislijo, vedo, da dr. Milan Gorišek za veliko delo ni bil deležen dolžne hvale. Naj mu bosta v zadoščenje neoporečna, poštena preteklost in nesebično delo v blagor narodu. Za storjeno delo se mu najiskrenejše zahva-ljujemo.

SOSTANJ. Po vsej Saleški in Gornjesavinjski dolini so poznali 70letnega Vrhovnikovega Florjana, pristojnega v občino Topoljšico. Njegov dom je bila cesta, na kateri je preživel pretežni del svojega bridkega življenja. Živel je svoj svet, zraven pa se je trudil, služiti si drobtinice kruha, da bi se tako ognil beraški palci. Florjan je bil urar-samouk. Z leseno torbo, na kateri je dal napraviti napis »Florjan urar«, je pešal iz kraja v kraj in popravil ure. Večkrat si je navezal na rame tudi svojo staro harmoniko in zaigral najljubšo »Češčena si Marija...«. Sedmi križ je Florjana potlačil. Znašel se je v onemoglosti in nikogar ni imel, ki bi mu pomagal. Pred dnevi ga je zastopnik topolške občine odvedel v bolnišnico, kjer ga pa niso sprejeli. Ob povratku ga je zapustil prepuščenega samemu sebi. V soboto zvečer je še starček moral doživljati krutosti današnjega sveta. Ves zmeden in premražen je taval po mestu in odpiral vrata. Povsod so ga, raztrga-nega in ušivega, odklanjali. Zatočišča ni našel nikjer in v nedeljo v ranih urah so ga našli ljudje, ko so šli v cerkev, ležečega na Levstikovih cestih. Ko so ga prenesli v neki hlev, je čez nekaj minut umrl. Tragična smrt starčka je presunila vse. Gotovo je bila dolžnost pri-stojne občine, da bi se pobrigala zanj.

ZAGORJE OB SAVI. Ker so se vrnili iz raznih krajev domov delavci, ki so bili za-posleni pri javnih delih, je nastala nujna po-treba, da se jim preskrbi vsaj za enkrat dnevno topla hrana. V tej zadevi se je zgla-silo odposlanstvo pri g. banu in mu pojasnilo žalostno stanje v dolini. G. ban je obljubil, da bo nakazal potrebna sredstva za javno kuhinjo, a občinska uprava mora preskrbeti za

Sven Elvestad:

V ZADNEM TRENUTKU 3

Kriminalni roman

V.

Državnik Biley.

Nekdo je razburjeno zahteval vodo.

Služkinje so pritele. Vsa veranda je bila v trenutku polna zmedenih ljudi.

Ko je prispel Asbjörn Krag na verando, je gospa spet dobila zavest.

»Nova tatvina,« je vzdihnila. »Ukradli so mi diadem. Moj Bog, uničili me bodo. Rešite me tatov, gospod Krag.«

Vsi so se napotili v knjižnično sobo. Baro-nica je spet prestrašena obstala in pokazala na široko odprta železna vrata.

»Glejte, že spet se je nekdo spravil nad omarico.«

»Ekscelenca je sama pustila vrata odprta, ko je odkrila tatvino diadema,« je rekla dru-žabnica.

Baronica je šla k omarici in začela šteti. Krag je med tem poskrbel, da je služinčad zapustila sobo. Samo družabnica je smela ostati.

»Da, diadem je izginil,« je menila eksce-lenca, »ležal je tu poleg ogrlice. Druga ne manjka nič!«

Krag je pristopil bliže, da bi si ogledal dragulje. Spomnil se je prav dobro, da je pred nekaj urami, ko mu je baronica razka-zovala dragulje, še videl dragoceni vlasni obroček v zbirki.

Stara gospa je sedla na stol in si zakrila obraz z rokami.

Spčetka je bila neutolažljiva in ni hote-la odgovarjati na detektivova vprašanja. Ko pa ji je obljubil, da ji bo, če le mogoče, spet našel dragulje, se je nekoliko pomirila. Dejal ji je tudi, naj ne izgubi razsodnosti, če želi, da bi preiskava potekala v redu.

»Dve uri sta od tega, ko sem videl vse dragulje v tej skrinjici,« je nadaljeval Krag. »Kdo vse je bil v tem času v sobi?«

»Jaz sama!« je vzklila ekscelenca.

»Sama sebe vendar nisem mogla okra-sti!«

»Ali ste se prav ves čas zadržali v tej sobi?«

»Da, samo z nekaj prav kratkimi prekinjenji, ki so trajala po nekaj minut ali bolj rečeno po nekaj sekund.«

»Ali ste skrinjico zaklenili, ko ste pregledali okraske? Na kakšno besedo ste postavili ključavnico?« je vprašal Asbjörn Krag in začel preiskovati omarico.

»Na besedo Per,« je odvrnila ekscelenca, »ime mojega pokojnega moža.«

»In potem smo v tej sobi sedeli,« je mrmral detektiv napol za sebe. »Nato sem šel z gospodično Konstanco v njeno sobo, da bi slišal, kaj mi bo povedala. Ali je ostala ekscelenca tu?«

Baronica je vprašujoč pogledala družab-nico.

»Da, ekscelenca,« je potrdila gospodična Weissmannova, »tu sva sedeli, dokler se ni vrnil gospod Krag.«

»Zatem pa smo šli vsi trije v vašo spalni-co,« je nadaljeval detektiv. »Mislim, da smo se zadrževali v spalnici okroglo pet minut. V tem času se je tatvina lahko izvršila, čeprav

se mi ne zdi zelo verjetno. Potem smo se vr-nili sem in jaz sem šel pred hišo, da bi si natančneje ogledal okolico in če mogoče ma-lo pokramljal s služinčadjo. Ali ste med tem ostali ves čas v knjižnični sobi?«

»Ne, ne ves čas. Nekaj minut sem bila v salonu. Mislim, da kakšnih deset minut.«

»Ali je bilo to neposredno potem, ko sem šel na dvorišče?«

»Da, takoj nato.«

»Teda sem bil prav pred hišo,« je mislil Krag »Od zunaj torej tat ni mogel priti v vi-lo. Razen tega sem ves čas, ko sem bil v upravnem poslopju, gledal iz okna semkaj in nisem opazil ničesar sumljivega.«

Glasno je vprašal:

»In vi, gospodična Weissmannova, kje ste bili v tem času?«

»V svoji sobi, a moja gospodarica v sa-lonu.«

»Tako bo: v času teh desetih minut se je nekdo vtihotapil v knjižnico.«

»Za bo tako!« je vzdihnila ekscelenca.

»Ali lahko tat zapusti to sobo, ne da bi ga iz salona opazili?«

»To je skoro nemogoče,« je rekla družab-nica, »če sem v svoji sobi. Kar misliti si ne morem, da bi tat lahko smuknil neopažen tod mimo.«

»Še manj pa si lahko mislim,« je rekel Asbjörn Krag, »da je mogel tat s tako za-nesljivostjo zadeti pravi trenutek za tatvi-no. Izredno dobro mora poznati domače raz-mere... Kaj pa je to?«

Asbjörn Krag je opazil majhno razpokli-no v omarici.

Ekscelenca je planila pokoncu.

»Ali ste našli diadem?« je vprašala.

lokal in drugo potrebno. Kako je pomoč brezposelnim potrebna, nam tudi priča žalostni primer delavca Ivana Mikca. Mikec je pred kratkim prišel od vojakov in se nastanil pri svoji teti, ženi brezposelnega delavca Rahmeta. Upanje, da bo dobil zaposlitev se mu ni izpolnilo. To ga je zelo potrla, razen tega ga je mučila tudi bojazen, da ga bo teta zdaj zdaj odslovila. Potrtost je tako vplivala nanj, da je zblaznel in so ga morali spraviti v blaznico. Vse Zagorje sočustvuje z nesrečnim fantom.

Domače novosti

Ponovno opozorilo naročnikom

Le še mesec dni in staro leto se bo umaknilo novemu. Zato je skrajni čas, da vsak gospodar obračuna, kje ima kaj dobiti in kam mora še kaj dati. Tak gospodar mora tudi biti vsak naročnik »Domovine«. Vprašati se mora: »Ali ima preljuba 'Domovina', ki je vse leto, teden za tednom, hodila v mojo hišo in me razveseljevala in učila, še kaj dobiti od mene, ali sem že plačal naročnino?« Ni treba čakati na odgovor, pogledj, ali še leži pri tebi položnica, ki je nisi izbral. Tedaj pojdi z njo na pošto in plačaj naročnino ali izroči denar kar pismonoši, ki ti bo dal potrdilo! Ne odlašaj več, da ne bo uprava lista, kakor je pisala, zaradi tvoje neodločnosti prisiljena, pobrati naročnino s poštnim nalogom ali celo ustaviti list. Zato plačajte naročnino brez odlašanja!

Uprava »Domovine«.

* Prvi december. Kakor vsako leto se je tudi letošnji državni praznik zedinjenja svečano proslavil po vsej državi. Osemnajst let je poteklo od onega zgodovinskega prvega decembra 1. 1918., ko je takratni regent in poznejši kralj Aleksander sprejel odposlanstvo, Narodnega vijeća iz Zagreba, ki mu je izročilo izjavo, da se Jugoslovenci bivše monarhije združujejo s kraljevino Srbijo v eno državo pod žezlom dinastije Karadjordjevičev. Na to izjavo je potem regent Aleksander razglasil zedinjenje. Prvi december je naš največji državni praznik, ki ga nam ne smejo zastrupiti nobeni politični spori.

»Ne,« je odvrnil Krag, »pravkar sem mislil, da sem odkril sled vlomilskega orodja pa sem se zmotil. Skrinjica je bila odprta pri ključavnici. Tat je vedel ključno besedo,« je pristavil.

»Da, to je edina možnost,« je menila družabnica. »Ekscelenca je morala besedo na kak način izdati.«

Stara dama je odločno odkimala.

»Čisto nemogoče! Čisto nemogoče!« je skoro zakričala. »To besedo sem danes prvič rabila in je nisem povedala nikomur.«

»Kljub temu je tat skrinjico odprl s pomočjo besede. Dovolite, da vstavim novo besedo.«

»Da, prosim! In ne povejte mi besede prej, dokler ne izsledite tatu. Bojim se že, da mi ne berejo misli iz oči.«

Asbjörn Krag je vstavil novo besedo in zaprl omarico.

»To je zelo dobro izdelana omarica,« je dejal. »Kdo jo je napravil?«

Baronica je imenovala tvornico skrinjic za shranjevanje denarja in dragocenosti G. B. Krause iz Osla.

»Ugledna tvrdka,« je zamrmral Krag.

»Izdelek je tvrdki prav v čast. Kako dolgo so skrinjico delali?«

»Bila je že izgotovljena. Samo nekaj izprememb je bilo potrebno.«

»A tako! Ali so omarico tukaj vzdali tvrdkini uslužbenci?«

»Ne, to je storil neki zidar.«

»Zidar?«

»Da, zidar, ki nam je napravil tudi to betonsko steno. Dali smo pripeljati omarico iz mesta in smo naprosili svojega starega zidarja, da jo je vzdal.«

* Državni svet je razveljavil razpust občinskega odbora v Škofji Loki. Banska uprava v Ljubljani je februarja razpustila ta občinski odbor z utemeljitvijo nerednega poslovanja po členu 129. zakona o občinah. Ko je občinski odbor razpravljal o pritožbi na upravno sodišče, je pritrdil izvajanjem občinskega odbornika g. Frana Žebreta, ki je zavračal utemeljitev razpusta občinskega odbora in trdil, da je razpust izvršen iz političnih razlogov. Upravno sodišče v Celju je pritožbi ugodilo in razpust razveljavilo. Že poprej pa je banska uprava z odločbo z dne 4. marca škofjeloški občinski odbor ponovno razpustila, tokrat po členu 130. zakona o občinah, češ da se je občinski odbor s tem, da je pritrdil razlogom g. Žebreta, pregrešil zoper važne splošne državne koristi. Občinski odbornik g. Franc Žebre se je najprej pritožil na notranje ministrstvo, ki pa je njegovo pritožbo zavrnilo. Proti temu je vložil nato še tožbo na državni svet kot najvišje državno sodišče. Državni svet je razpravljal o pritožbi dne 11. novembra. Razsodil je, da je banska uprava z razpustom občinskega odbora v Škofji Loki preokarjala pooblastilo člena 130. zakona o občinah, da njena odločba zato ni osnovana na zakonu in da se zato razveljavlja. Na osnovi sodbe celjskega upravnega sodišča, ki razveljavlja razpust občinskega odbora v Škofji Loki in sodbe državnega sveta, ki razveljavlja drugi razpust istega občinskega odbora, je zdaj notar g. Stevo Šink kot razrešeni župan v Škofji Loki predložil sreskemu načelstvu predlog za obnovo zakonitega stanja v občinski upravi s tem, da se vzpostavi celotni razrešeni občinski odbor z izjemo onih članov, ki so bili razrešeni kot dobavitelji.

* Uradno poročilo o imenovanju dr. Ujčića za novega katoliškega beograjskega nadškofa. Sv. oče je sprejel ostavko dosedanjega beograjskega nadškofa in apostolskega administratorja Banata g. Rafaela Rodića in ga imenoval za nadškofa Trakije. V sporazumu med jugoslovensko vlado in sveto stolico je za novega beograjskega nadškofa in apostolskega administratorja Banata postavljen dr. Josip Ujčić, profesor teološke fakultete v Ljubljani.

* Velike osebne izpremembe v rudniških Trboveljske premogokopne družbe. Ravnatelj g. inž. Biskupski je doslej vodil rudnika v Trbovljah in Zagorju. Ker se pripravlja pri

rudniku v Zagorju razširjenje obratovanja, dobi Zagorje svojega ravnatelja v osebi g. inž. Kholke, doslej ravnatelja v Senovem. G. inž. Freyer iz Trbovelj je imenovan za obratovodjo v Kisovcu, ker pride dosedanja obratovodja g. inž. Železnik na važnejše mesto v Trbovlje. Ravnatelj v Senovem pa postane g. inž. Hamerl iz Trbovelj. Dalje pride g. inž. Verbič iz Trbovelj na važnejše mesto v Hrastrnik.

* Gradnja ceste Šoštanj—Št. Vid—Črna ustavljena. Pri gradnji ceste je bilo letos zaposlenih nad 150 delavcev. Od 25 km je zdaj čisto gotovo nekaj nad 4 km, delno dograjeni pa so 3 km. Pred dnevi pa so bila vsa dela ustavljena ter vsemu delavstvu odpovedana služba zaradi pomanjkanja denarja. Odločilni činitelji naj čimprej poskrbe potrebna sredstva za nadaljevanje gradnje prepotrebne ceste, s čimer dobe tudi brezposelni spet delo.

* Razširjenje bolnišnice za duševno bolne na Studencu. Dogradili so do strehe novo poslopje, v katerem bo 100 postelj.

* Dr. Jabornegg umrl. Na Dunaju je umrl v nedeljo bivši celjski župan dr. Henrik Jabornegg, odvetnik v Gradcu. Pokojnik je imel do prevrata v Celju odvetniško pisarno. Nekaj let pred vojno je postal celjski župan in je županoval do prevrata, nato pa se je preselil v Gradec. Doba njegovega županovanja v Celju je bila ostra nacionalna in gospodarska borba naših narodnih nasprotnikov z zavednim slovenskim življem.

* Nov primer korupcije. Bavi se z njim beograjsko sodišče, ki ima v rokah uradnika prometnega ministrstva Momčila Stojanovića. Ta mož je bil v zvezi s trgovcem Nikolo Pavlovićem v Novem Sadu. Skupno sta ponaredila neko pogodbo za 1.300.000 Din, drugo pa kar za 2.000.000 Din. Šlo je za naročila prometnega ministrstva. Trgovci sam ni imel premoženja, vendar je hotel zaslužiti pri državnih nabavah nekaj denarja. Kmalu je našel trgovce, ki so mu b'ago odstopili. Pozneje je šel v Beograd, da bi našel uradnika, ki bi mu pomagal dobiti kako licitacijo. Kmalu je našel Stojanovića. Ponaredila sta pogodbo, s katero država naroča pri njem za imenovano vsoto blago. Stojanović pa je na pogodbo pritisnil izvirni pečat prometnega ministrstva. Trgovci v Novem Sadu so bla-

»Prosim za ime in naslov zidarja,« je menil Asbjörn Krag in vzel iz žepa beležnico s svinčnikom.

»Imenuje se Jon in stanuje v bližini. Lahko ga pokličemo.«

»Prav bi bilo, če bi hoteli to storiti. Samo za trenutek bi ga rad videl. To pa je neogibno potrebno. Torej — skrinjico ste dali pripeljati iz mesta. Kdo je šel ponjo?«

»Eden izmed mojih ljudi,« je odgovorila baronica.

»Kdo je to?«

»Frank Stener, moj upravitelj.«

Detektiv se je lahko zganil.

»Upravitelj,« je zamrmral, »moram še enkrat govoriti z njim. Prosim vas, da ga pokličete.«

Gospodična Weissmannova je pozvonila in minuto nato je vstopil Stener. Mladi mož je bil zelo razburjen in čisto bled zaradi dogodkov v zadnjih urah.

»Popolnoma sem bil prej pozabil vprašati vas še nekaj,« je začel Krag. »Saj se še spominjate, da ste pred dvema mesecema šli po jekleno skrinjico k tvrdki Krause v Oslu?«

»Seveda. Moral sem tudi po drugih opravkih v mesto in je bilo baš prav, da sem potem vzel skrinjico s seboj.«

»Kdo vam je to naročil?«

»Gospodična Weissmannova.«

»Prav.«

Med tem je detektiv odprl železna vrata in tako omogočil, da je upravitelj lahko videl skrinjico.

»Ali morda veste, koliko je ta jeklena reč tehtala?« je vprašal Krag. »Zdaj, ko jo spet vidite, vam bo morda padlo na um.«

»Takole kakih 25 kilogramov. Preciz težavo jo je bilo vzdigniti.«

»Dobro,« je rekel Krag in spet zaprl železna vrata. »Samo to sem hotel vedeti.«

Detektiv je prosil, da mu dovolijo telefonirati. Ne da bi stara dama, družabnica ali kdo izmed služinčadi kaj slišal, je telefoniiral tvrdki Krause v Oslu.

Prosil je za pogovor z uslužbencem, ki je izdelal skrinjico za dragulje, katero je naročila gospa baronica Billejeva.

Izkazalo se je, da jo je izdelal inženjer sam, zakaj namerjena je bila za razstavo.

Asbjörn Krag je povedal inženjerju, kdo je pri telefonu, in ga prosil, naj čimprej pride v vilo baronice Billejeve. Pride pa naj čisto skrivaj. Javi naj se pri upravitelju in naj pri njem počaka navodila, kaj mu bo storiti.

Ko je Krag spet stopil v baroničino sobo, je zdajci slišal iz salona vesele besede dobrodošlice.

Razločno je spoznal glas stare ekscelence in čutil iz glasu, da je bila vesela prihoda neznanega gosta.

Asbjörn Krag je šel hitro v salon.

Gost je bil mlad, eleganten gospod, ki je štel okoli trideset let.

Vsa njegova oseba je izražala nekaj izrazito tujega.

»Zelo me veseli, da je prišel gospod Billej,« je rekla ekscelenca. »Tolažil me bo v moji nesreči. Morda vam bo lahko kakorkoli pomagal, gospod detektiv.«

»Hvaležen bom za vsako pomoč, ki se mi nudi,« je menil Krag in se vljudno priklonil.

(Dalje)

go res odposlali v Batajnico pri Beogradu, vendar pa ga uradništvo ni hotelo sprejeti, ker o tem ni imelo obvestila od ministrstva samega.

* Spominska plošča nadškofa Sedeja v Stični je bila odkrita v nedeljo z lepo svečanostjo, katere so se udeležili tudi razni cerkveni in civilni dostojanstveniki. Stična je bila okrašena z zastavami. Ljubljanski škof g. dr. Rožman je imel pridigo v stiški samostanski cerkvi in je obširno opisoval trpljenje pokojnega goriskega nadškofa, ki je moral pregnan zapustiti lastno škofijo, svoje zveste vernike in opustošene cerkve. Sveto mašo je nato opravil nadškof dr. Jeglič ob številni asistenci. Peli so akademiki iz Ljubljane. Po maši je bilo slovesno odkritje spominske plošče, pred katero so najprej zapeli pevci pesem: »Komur Gospod ne zida doma...« Skupina primorskih akademikov in akademičark je glasno odmnila očenaš, potem pa je postavila pred spominsko ploščo posodo s prstjo, zajeto s pokojnikovega groba na Sv. Gori. Slavnostni govor je imel pisatelj Finžgar. Opat dr. Kostelec se je naposled toplo zahvalil za zaupanje, da bo stiški samostan varoval spomenik mučeniškega nadškofa. Svečanost je bila zaključena z akademijo, ki so ji prisostvovali vsi predstavniki in ostalo občinstvo. Sodelovali so akademski pevski zbor, operna pevca Rus in Gostič in drugi. Opoldne je samostan pogostil številne povabljenke.

* Kdor hoče imeti knjigo, ki jo bo zmerom spet bral, ta si bo naročil Vosssov roman »Dva človeka«, ki je med najbolj branimi romani na svetu. Za naročnike »Domovine« stane lepo v platno vezan 30 Din (namesto 34 Din), a mehko vezan 20 Din (namesto 24 Din). Naročite se z dopisnico na uredništvo »Domovine«, Ljubljana, Knaflejeva ulica 5. Založba na naročilo takoj pošlje položnico in ko prejme denar, odpošlje knjigo. Roman »Dva človeka« je najlepše darilo za božič, god ali podobno priliko. Kdor plača pet knjig, dobi eno zastoj.

* Spomini iz Sibirie, ki so letos izhajali v »Domovini« in budili tako veliko zanimanje pri naših čitateljih, so sedaj izšli v knjigi. Pisatelj je dodal še nekaj poglavij. Knjiga obsega 160 strani in stane 12 Din. Dobi se pri Tiskovni zadrugi in jo vsem znancem toplo priporočamo.

* Vsa vojaška pojasnila v katerikoli zadevi dobite za malenkostno plačilo pri Peru Francu, kapetanu v pokoj, Ljubljana, Maistrova ulica 14. Za odgovor je priložiti kolek ali znamko za 6 Din.

* Svetina ima novo šolo. Na Svetini se je vršilo nedavno pomembno slavlje. Blagoslovili in otvorili so novozgrajeno šolo. S tem je rešeno dolgoletno šolsko vprašanje, katerega sami Svetinčani niso zmogli rešiti. Šele zdaj, ko je bila bivša občina Svetina dodeljena občini Tehariem, je bila dana možnost urešitve tega tako važnega vprašanja, za kar je tudi unprava teharske občine pokazala vse razumevanje. Vse prvo nadstropje šole je leseno, in ima dve prostorni učilnici, nritličje pa primerni stanovanji za učitelstvo.

* V smrt. Te dni se je v Brežicah ga. Pečnikova Marija, soproga založnika pivovarne Union, v duševni zmedenosti poglala v valove Save. Zapušča moža in dva sinčka, s katerima vsi sočustvujejo. Bila je skrbna žena in mati Blag in smoin!

* V smrt za zaročencem. Pred dnevi je skočil pod vlak blizu studenškega gozda pri Mariboru 19letni tvorniški delavec Franc Šumer. Zda pa se je na istem kraju vrgla pod vlak Šumerjeva 19letna zaročenka Ana Karnikerjeva iz Studencev, uslužbena kot karkalka v Zelenkovi tvornici. Vlak ji je odtrgal desno nogo pri trupu, levo pa pod kolenom. Nesrečnico so preneljali v bolnico, kjer ji niso mogli rešiti življenja.

* Naš rojak ustreljen v Bilbau. Razni listi so te dni obhvalili, da so v Bilbau na Španskem ustrelili bivšega avstroogrškega konzula Vakonika, ki je bil baje Jugosloven. Pisal se je ta mož prav za prav Vakonigg. Bil je sin nekdanjega trgovca v Smartnem

Pridnim otrokom za Miklavža lepe, okusne in higijenične igračke

TIVAR ZOO

kakor tudi

TIVAR obleke

pri Litiji. Dasi je bil slovenskega porekla in je živel med Slovenci, je bil nemškega duha. Studiral je kemijo v Gradcu. Skoro petnašt let pred vojno je odšel v Spanijo, kjer je prevzel vodstvo neke topilnice svinca. Postal je tudi honorarni avstroogrski konzul, ko se je bil osamosvojil in bil lastnik neke tvornice v Bilbau. Konzul sedanje avstrijske republike v Bilbau pa ni bil, kajti mala država tam nima zastopstva. Če ni optiral za Avstrijo ali če ni sprejel šoanskega državljanstva, je bil menda naš državljan.

* Smrtna nesreča vestnega železničarja. Nedavna posledica je poleg nekaterih manjših nesreč zahtevala tudi smrtno žrtev 31letni strojevodja Franc Sepec, soločno priljubljen Zirovničan, je na postaji v Postojni snažil veliko lokomotivo, s katero je pripeljal brzotovorni vlak iz Maribora. Bil je precej visoko na lokomotivi ki je bila prevlečena s tanko plastjo leda. Zda pa je ničesar hudega slutečemu Sepcu spodrignilo in je padel z lokomotive. Prilete je z glavo na tračnice in je obležal nezvesten. Takoj so priskočili tovariši in so ga hoteli reševati v postojnsko bolnico. Toda Sepec je med potjo izdihnil. V svoji službi je bil vojakovnik vedno vester. Zapušča mlado vdovo in 11mesečnega sinčka. Hudo prizadeti vdovi iskreno sožalje!

* Grozna smrt v transmisiji. V Slovenj-gradu se je pripetila strašna nesreča v Kälnerjevi tvornici za sekire in kose. Pri transmisiji je delal 27letni delavec Franc Breznik iz Gmaine, ki je vsako jutro spustil v pogon pibalnik za razpihovanje ognja, da so bile do začetka dela ob 6. uri dovolj razgrete. Po nenrevidnosti pa ga je gonilni jermen zgrabil, ga vrgel med strop in transmi-

sijo. Zaradi nesreče je vrglo gonilni jermen iz jermenic, da so ugasnile vse luči v tvornici. Tema v obratu je vzbudila pozornost delavcev, ki stanujejo v bližini in so pravkar vstajali. Nekateri so prihiteli in našli Breznika stlačenega v transmisijsko napravo, pod stropom, kjer je še malo hropel. Spravili so ga takoj iz smrtne pasti in ga prepeljali v bolnišnico, kjer je izdihnil.

* Smrten skok iz drugega nadstropja. V mariborski bolnišnici se je v eni izmed zadnjih noči odigral pretresljiv prizor. V bolnišnici je bil bivši prevoznik Ivan Klinger, po rodu iz Brega pri Ptuj, pristojen pa v Maribor. Bil je v prostorih za bolne na pljučih v drugem nadstropju. Kljub hudi bolezn pa je želel iz bolnišnice. V usodni noči se je eden izmed bolnikov prebudil, ker ga je zeblo. Opazil je, da je okno odprto, obenem pa je videl, da je Klingerjeva postelja prazna. V zli slutnji je pozval službujočo sestro, ki je iskala Klingerja po oddelku, pa ga ni našla. Med tem so pogledali skozi okno na dvorišče in opazili na betonskih tleh nekaj svetlega. Pohiteli so navzdol in našli Klingerja. Klinger je ležal oblečen v nočno srajco mrtev na tleh z razbito lobanjo. Klinger se je v trenutnem obupu ali pa v duševni zmedenosti vrgel z višine drugega nadstropja na bolniško dvorišče in se ubil.

* Na Pohorju ugrabljeno osemletno dekle. V Josipdolu na Pohorju sta se v sranovanju delavca Antona Knauerja, ki leži v mariborski bolnišnici, zgledala dva neznanca moška in stavila Knauerjevi ženi ponudbo, da bi njeno šletno hčerko, ki je zelo močno razvita, pohčerila. Eden izmed njih se je izdal za posestnika Kreutzwirta iz št. Lovrenca

na Pohorju. Zena Marija Knauerjeva je že ves čas v hudi stiski in je zato prisiljena na to ponudbo. Že večkrat je čula, da je posestnik Kreutzwirt zelo bogat, in je menila, da se bo hčerki pri njem dobro godilo. Nekaj ur pozneje, ko sta možka s hčerko že odšla, pa se je premislila in je poslala svojega sina k št. Lovrencu, naj privede dekletce nazaj domov. Deček je poizvedoval za sestrico po vsem št. Lovrencu. Predvsem tam niso ničesar vedeli o kakem posestniku Kreutzwirtu, še manj pa o dekletcu. Za skrivnostno ugrabljenje so izvedeli orožniki in so začeli poizvedovati za obema neznancema.

Grozen zločin. V Ponikvi pri Bregani, je bil ponoči umorjen 79letni Martin Čudič. Starac je sedel s sosedi v kleti in pil vino. Med njimi je bil tudi Janez Novoselič iz Koritnega, ki je začel Čudiču groziti. Prepričal se je pa kmalu polegel in kmetje so se razšli. Ponoči se je pa Novoselič splazil v Čudičevo hišo in z železnim drogom ubil starca.

Od ukradenega žganja umri. V hribovski vasi pri Sv. Ožboltu v občini Zmuncu so našli ljudi neznanega moškega mrtvega. Kakor se je pozneje dognalo, je možak izpil zelenko, polno žganja, ki jo je ukradel pri neki hiši. Sodijo, da je to povzročilo njegovo smrt. Neznanec je star kakih 30 let, na glavi sprejaj malo plešast, kratkih podvihanih brk, krepak in srednjevelik. Pri njem so dobili delavsko knjižico na ime Jožeta Miheliča iz Loškega potoka, odkoder pa so na vprašanje sporočili, da jim je človek s takim imenom neznan.

Huda avtomobilska nesreča se je zgodila na dan Katarininega sejma v Ptuj. Liningerjev avtobus, ki vozi na progi Maribor—Ptuj, je peljal po ozki Miklošičevi ulici, ki je bila polna kramarskega blaga. Zaradi gneče se je premikal zelo počasi. Kljub šoferjevi pažnji pa je prišel pod vozilo 30-letni Alojz Zemljič od Sv. Jurija ob Ščavnici in mu je zadnje kolo zlomilo obe nogi. Ponesrečenca so spravili v bolnišnico. Nesreča se je zgodila po golem naključju in je šofer ni zakrivil.

MURSKI GLASNIK

Banovinska cesta Murska Sobota—Radenci. Zaradi bližajoče se gradnje mostu čez reko Muro v Petanjcih je banovina sklenila, da se banovinska cesta Murska Sobota—Radenci razširi tako, da bo ustrezala živahnemu prometu, ki ga je pričakovati potem, ko bo most zgrajen. V to svrhu so tehnični organi banovine cesto premerili in postavili nove občestne mejne kamne precej za staro mejo. Poleg gradnje mostu bo torej nudilo tudi širjenje ceste našim pridnim delavcem precej zaslužka, kar je vsekakor v dobi še vedno trajajoče brezposelnosti pozdraviti. Toda razširjenje ceste, zlasti po vaseh Tišini, Petanjcih in Tropovcih, bo povzročilo nekaterim posestnikom precejšnjo škodo, ker bodo morali odstraniti izpred svojih poslopij ograje, nekatere tudi nekatere železobetonske. Zato bi bilo žetli, da se ta škoda prizadetim posestnikom vrne.

POPOTNIKOVA TORBA V Ormožu bo razstava vin

Ormož, decembra
Letošnji pridelek ormoško-ljutomerskih goric je sicer po količini majhen, po kakovosti pa prav dober in povečini celo prekaša lanski pridelek. Da zbudi večje zanimanje za to odlično kapljico, priredi Kletarsko društvo v Ormožu 15. decembra vinsko razstavo in sejem. Razstava bo nudila izčrpen pregled kakovosti in razpoložljivih količin ljutomerskih vin ter bo tako za gostilničarje kakor za vinske trgovce zelo poučljiva. Ker so cene letošnjim ljutomerskim vinom pri prav dobri kakovosti pridelka zelo zmerne, zaloge pa majhne, je pričakovati na sejmju živahne kupčije. Zaradi letošnje zgodnje tr-

gatve bodo nova vina do 15. decembra že lepo razvita in dozorela.

Ustne prijave razstavljalcev se sprejemajo vsak dan v pisarni Kletarskega društva, na razpolago so pa tudi posebne prijavnice, katere se na zahtevo pošljejo vsakomur po pošti. Rok za vlaganje prijav je do 5. decembra.

NAŠI NA TUJEM

Iz Heimsbrunn (Francija) nam pišejo: Ob vseh svetih smo se spet zbrali v prijaznem mestu Guebwilleru na grobu Valentina Vengusta. Letos smo obhajali šesto obletnico njegove smrti na njegovem grobu. Tovariša Jože Kovač in Franc Rosman, mizarja v privatni kmetijski šoli v Ladserju, sta mu naredila krasen hrastov križ. Neka dobrosrčna gospa skrbi za njegov grob, ki ga je vsega zasadila s cvetjem. Tabla na križu je v treh jezikih — tudi v slovenskem. Na vprašanje pisca teh vrst je omenjena gospa odgovorila, da se rada briga za grob, in da so njegovi domači daleč tam v Sloveniji in da ne morejo sem na Valentina grob. Zato da večkrat tudi moli zanj in plača maše. Pisec teh vrst se ji je vljudno zahvalil za uslužnost, saj je tako dobrih duš malo na svetu. Vesele božične praznike in srečno novo leto želi vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in čitateljem »Domovine« Rudolf Hvalec.

Iz Heerlena (Holandija) nam pišejo: Kakor že nekaj let sem bomo tudi letos praznovali Slovenci v Holandiji praznik uedinjenja, in sicer 6. decembra (1. decembra zaradi dela nemogoče). Hkratu bomo slavili tudi god sv. Barbare, zaščitnice rudarjev. Proslavo pripravlja Zveza jugoslovanskih društev sv. Barbare v Holandiji, ki jo vodi predsednik g. Mihael Štrucel. Ta dan se bomo Slovenci na Sittarderwegu v Heerlenu, kjer bo v franciškanski cerkvi ob 10. slovenska sv. maša in nato v dvorani patronata proslava z raznimi govori, deklamacijami in petjem. Del proslave bo prenašala tudi tukajšna radijska postaja Hilversum I od 13.20 do 14. ure amsterdamskega časa ali od 14. do 14.40 srednjeevropskega časa. Prenos bo obsegal zlasti slovenske pesmi, ki jih zapojejo društvena pevka odseka iz Eigelshove na in Luterade pod vodstvom patra g. Teotima in Slovensko pevsko društvo »Zvon« iz Heerlerheide pod vodstvom Josipa Majerja za moški zbor in pod vodstvom gđ. Slavice Zajčeve mešani zbor. G. Štrucel in njegova soproga zapojeta v dvospevu pesem »Oj, le šumi gozd zeleni«, g. Fran Selič eno pesem s samospremljevanjem kitare. Vmes zaigra naš šramel (Mrkon — harmonika, Selič — kitara, Ravnikar — gosli in Šolar — citre) nekaj slovenskih koračnic. Tako bo čas 40 minut, določenih za prenos, kaj hitro minil. Napovedovalec v slovenskem in nemškem jeziku bo g. Rudolf Selič, v holandskem in francoskem pa g. Wouters, ki je tudi pri postaji posredoval za prenos. Ako je sprejem tukajšnje postaje v Jugoslaviji mogoč, tedaj lahko prisluhnete in spoznate, da Slovenci v Holandiji, četudi nas je že malo po številu, vendar še zmerom delujemo za ugled naše ljube domovine.

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Pečene morske ribe. Očiščene ribe operi v kisovi vodi, nato osoli in položi v kozo, pomazano s sirovim maslom. V kozici pa prepraži na malo sirovega masla eno drobno sesekljano čebulo in polij po ribah. Polij še četr litra kisle smetane in potresi z naribanim sirom, nato peči v pečici. Zraven daš slan krompir.

Mandeljnova juha za otroke in bolnike. Mandeljne popari in olup, nato zmelji ter jih prevri na mleku. Dva rumenjaka žvrkljaj v osminki litra mleka z malo sladkorja v prahu. Ko se prevreti mandeljni malo shladijo, primešaj žvrkljana jajca in skuhaj v sopari (mešaje) v bolj gosto kremo.

Praktični nasveti

Vse poletne obleke, katerih nahladno jesen več ne nosiš, (tudi svilen) sedaj operi in dobro posuši. Shrani jih nezlikane. Oprane obleke lepo zloži, zavij v čisto belo krpo, da se ne napraše in zamažejo. Sploh se treba vse letne obleke sedaj pregledati: če so kaj strgane, jih zašij in očisti madeže. Obleke je treba shraniti v dobrem stanju. Spomladi pa obleke spet vzameš iz omare, jih naškropiš z vodo, pusti tako čez noč naslednj dan jih pa zlikaj.

ZANIMIVOSTI

× 32 let je nepretrgano spala. Te dni so se švedski listi spomnili 75letnice znamenite Karoline Karlssonove, ki je bila svojo mladost prespala. Dne 1. februarja l. 1876 je šla takrat komaj petnajstletna gospodična Karolina na drsališče. Med drsanjem so jo pa začeli silno boleti zobje. Morala je domov, kjer je legla in zaspala. Spala je pa nepretrgano 32 let. Vsa ta dolga leta je popila vsak dan v polnu dve čaši mleka in ves čas je izpregovorila samo trikrat nekaj besed. Dne 3. aprila l. 1908. se je pa naenkrat zdrnila iz 32 let trajajočega spanja brez najmanjšega spomina na vseh 32 prespanih let. Zanimivo je, da se v vsem tem dolgem, smrti podobnem spanju ni mnogo postarala.

× Matuschke ne bodo obesili. Zloglasni atentator na brzi vlak pri Bia Torbagyju Silvester Matuschka se je v budimpeštanski jetnišnici pripravil na smrt. Do usmrtitve pa ne pride, kajti madžarsko pravosodno ministrstvo je zdaj odločilo, da mu izpremeni smrtno kazen v dosmrtno ječo. To je storilo na podlagi izročitvenega sporazuma med Avstrijo in Madžarsko, ki določa, da se nad Madžarski izročenimi zločinci ne sme izvršiti nobena kazen, ki po avstrijskih zakonih v danih primerih ne bi bila dopustna.

Za smeh in kratek čas

DOSLOVNO JE RAZUMELA

Župnik poučuje ženina in nevesto: »Zakon nalaga možu in ženi mnogo dolžnosti. Mož mora skrbeti za ženo, žena pa mora možu vedno in povsod slediti.«

»Križ božji!« vzklikne nevesta, »gospod župnik, ali bi se ne dalo pri naju to izpremeniti? Moj mož je orožnik...«

SKROMNOST.

A: »Od kod imaš to verižico?«

B: »Našel sem jo!«

A: »Zakaj pa najdbe nisi prijavil?«

B: »Nočem, da bi ljudje mislili, da se baham s svojo poštenostjo.«

KOLESARSKA SMOLA

Miha: »Zakaj ti je pnevmatika na kolesu počila?«

Janez: »Čez steklenico je šlo kolo.«

Miha: »Pa nisi videl steklenice.«

Janez: »Nemogoče, ker je bila v žepu nekoga pijanca.«

Listnica uredništva

Dopisnikom! Opozarjamo vse dopisnike, katerih dopisi niso objavljeni, na strogi tiskovni zakon.

Dobrova. Če živite v glavnem od kmetijstva, imate po uredbi pravico do zaščite. Vprašajte na občini!

Vojniška okolica. Ni dovoljeno!

Rakek. Tudi 1300 Din spada pod uredbo o likvidaciji kmečkih dolgov, o kateri smo že večkrat in podrobno pisali. Velja za vse dolgovce pred 20. aprilom l. 1932. Dolgovi privatnikom se odpišejo za polovico, kar velja tudi za vaš primer. Prečitajte natančno uredbo in pravilnike, ki jih imate objavljene tudi v »Službenem listu« na občini.

Rakek. Oprostite, da objave tako osebnih čestitk v časopisju niso običajne. Kvečjemu se dajo objaviti kot plačan oglas.

Avgust Senoa

KMEČKI PUNT

»Pojdite, pojdite, boter Marko!« se pošali Kata. »Pustite Turke in turško kri, pa se rajši poprimite mojih žgancev in našega vina.«

Marko se je res poprijel in jedel in pil kakor pravi junak, pa tudi gospod župnik se je okrepčal poleg uskoka, kakor da je tudi njega rodila gorska mati. Govoril je malo ter se samo nekako srečno smehljala, pa tudi ni imel časa govoriti, ko je Marku vince razvozljalo jezik, da je pričel pripovedovati junaške zgodbe o knezu Juriju Slunjskem, o banu Nikoli, o Lenkoviču in kako je moril okoli Virovitice, kako razbijal okoli Vinjega dola, in v Liki delal sive lase Turkom, kako je turška sabla pri Jelini zasekala v njegovo ramo in mu drugič v Kravavi razorala lice. Junak je govoril, kakor govori vila, pil je pri tem kakor kraljevič Marko pri krčmarici Janji, otrok pa je odprl usti, kakor da posluša popa. Marko vzklíkne ves vesel:

»Ej, brate Ilija, lepo te je Bog preskrbel! Mar ne, sveti oče! Ali ne sedi kakor čebela v polnem panju?« okrenivši se k župniku.

»Dobro ga je Bog preskrbel, junak,« odvrne župnik, »ker je Ilija dober in potrpežljiv človek, ki se zna pretolči preko nesreče.«

»Da, da, pri moji veri,« udari uskok s pestjo po mizi, da se je deček ves preplašil, »vidi se mu, da je nekaj vreden. Toda, čuj, Ilija, brat moj po Bogu, tvoj mali mi je pravil, da si streljal Turke. Vse kaže, da mali ne laže, saj vidim na zidu puško in s srebrom okovano pištolo. Lepo orožje, pri moji veri! Tako se ne zasluži za plugom, s takim se ne streljajo vrane. Glavo dam, da je to srebrno kovanje tičalo za pasom kakega Turka iz Krajine, in da mu ga je Ilija na bojišču vzel.«

»Bo že tako,« prikima župnik.

»In tudi je, brat Marko,« potrdi Gregorič, ki je sedel zraven Kate.

»Toda, kako to, da si odložil puško in prijel za plug, boter? Povej mi no!«

»Ker že izprašuješ,« odvrne Ilija, »ti povem po pravici, samo ne smeš se jeziti, če bom posegel nekoliko nazaj. Vedeti moraš najprej, da se nisem rodil v tej vasi, ampak v Ribniku, tam dalje za Dubovcem na frankopanski gosposčini. Frankopani kmetom niso slabi gospodje. Biča in palice pri njih ni, toda Frankopani so junaki, nemirna kri, ki se bije z vsem svetom, in kamor gredo oni s svojimi sabljami, gredo njihovi kmetje s puškami in kopji. Bil sem dvajset let star, brat moj, mlada kri. Prokleti Turki so imeli Liku, naši ljudje pa so radi pogosto hodili k Turkom na krvave gostije. Pa je prišlo tudi mene. Šel sem, kakor so mi rekli, da bi se počasi privadil puški in nožu, in ker sem bil mlad in bojevit, so me starejši neredkokrat pohvalili. Nekoč — bilo je leta 1535. — smo prišli do Obrovca: Turki so pritisnili, izgubili smo Obrovac, malo nas je odneslo življenje, mene pa so ranjenega ujele Turki. Bil sem lep, vrazji deček. Turkom sem se zasmilil, pa so začeli zgovorno siliti vame; obreži se, poturči se. Jaz pa sem po svoji materi dober kristjan in ne prodajam duše za denar. Suženstvo pa je velika nesreča, turško suženstvo skoraj smrt. Okujejo te, pretepajo te, žejen si, gladen, ne veš, ali si človek, ali si pes. Bilo mi je hudo, verjemi, zelo hudo. Kaj naj storim? Rekel sem Turku: vaš hočem biti. Norci so mi verjeli. Vzeli so mi okove, nakrmili me in napojili, dali mi denarja, neki njihov spoštovani pop pa me je učil, kako velik svetnik je njihov prerok. Jaz sem vse te dolge litnije poslušal, kakor da me je rodil sam Mohamed in bilo je že odločeno, da bi bil moral biti drugi dan obrezan in bi moral zatajiti krščansko vero. Prišla je noč, trda noč. Čez dan sem se bil veselil, gostil Turke, sramotil, — Bog mi grehe odpusti! —

krščansko gospodo, pil sem in Turki so mislili, da sem pijan. Zaprem oči in Turki spet mislijo, da pijan spim. Ko so sami zaspali, odprem oči in vzamem malo puško, nož in mošnjo cekinov. Po trebuhu sem se plazil do Zrmanje in ob nji sem prišel do morja. Našel sem barko in v nji mornarja, ki me je za polovico mojih cekinov pripeljal v Senj, odkoder sem se vrnil domov. Z Bogom, Mohamed! Seveda mi ni dalo miru! Znova sem zgrabil za kopje. S svojo četo sem stal v Dubici. To je bilo l. 1538, ko je bil ban Peter Keglevič. Gospodje Zrinjski, čijih last je bila Dubica, so nam naročili, naj se hrabro branimo. Bili smo fantje, da bi nas gledal, izbrani kakor gošbe, toda redko posejani. Turkov pa ko listja in trave: deset na nas enega. Spominjam se še, kakor da je bilo danes. Okoli dvajset nas Zrinjskih strelcev je poslal kapetan, naj zasedemo gozd nad cesto, po kateri so morali priti Turki. Pojoč smo stopali na hriboček, dasi naše duše niso bile vesele, saj smo nosili že vsak svojo glavo v torbi. Vsak se postavi za svoj hrast in čakali smo, kaj bo. Moralo je biti okoli polnoči. Mesec je stal nad Uno, jaz pa sem opazoval, kako se svetli mesečina v vodi. Tedajci se je začel šum in v daljavi se je začelo nebo rdečiti. Pogledam, na nasprotnem bregu gori cerkev. Čez nekaj časa se je pokazal na cesti zavrtinec prahu. Jasno znamenje, da gredo Turki. Pokleknil sem za hrast in naslonil puško na koleno. Iz praha se je pokazalo nekaj konjenikov. Dobro sem razlikoval njihove turbane in kopja, ko so se svetila v mesečini. Sprejaj je mrk mladec poskakoval na vrancu. Ob sedlu sta mu viseli dve krvavi glavi. Srce mi je zadrhtelo in kri mi je zavrela. Počakaj! Pomerim, izprožim. Puška je počila. Turek je zavreščal »Aman« in padel v znak na zemljo, konj pa je podivjal in vlekel s seboj v stremlu visečega polmrtvega jezdeca. Iz za hrastov je treskalo v jezdece. Tu je padel konj, tam jezdec; pagani so se začeli mešati, kleti, kričati, toda mi smo stali nekoliko više, oni pa so bili sami konjeniki. Turkov se je nabiralo vedno več. Pod šumo so se postavili v vrsto, napeli loke in toča strelce se je zaletela v gozd. Čul sem, kako so strelce sikaše, meje pokale in osuplo listje. Zopet so jih izstrelili. Tri so se zadržle v moj hrast, četrta je šinila mojemu sosedu skozi vrat. Bil je na mestu mrtev. Toda naše puške so kakor toča klestile Turke. Zdaj je padel konjenik, zdaj zopet se je kvišku povzpela konj. Nazadnje so zlezli s konji in s krikom »Allah!« se je začela gonja v šumi. Prve smo položili na tla, toda prišli so drugi, tretji, vedno več se jih je zgrinjalo za njimi na cesto vse tje do Dubice. Zaklical sem tovarišem, naj se umaknemo v grad. Res smo se umaknili proti Dubici. Prepozno! Prestregli so nam pot. V gozdu sem tovariše izgubil. Blodil sem in blodil, čakajoč, kdaj nas neverniki poiščejo po grmovju. Naj tako žalostno poginem? Ne! Zavlekel sem se v goste grmovje. Od tam sem dobro razločeval silno streljanje. Nazadnje zagori Dubica. Turki so jo bili vzeli. Drugo jutro ob zori sem se napotil na cesto in krenil proti Kostajnici, ker je bilo vse tiho. Toda zdaici sta se na konjih za menoj zagnala dva Bošnjaka.

»Stoj, gjaur!« mi je prvi zaklical. Hotel sem se braniti, toda drugi mi je s kijem izbil puško z rok. Že je zamahnil, da bi mi razbil glavo, toda tovariš mu je zaklical:

»Pusti ga, Jusuf, prodala ga bova v sužnost!«

Vzela sta mi nož, kapo in plašč in sem tako peš korakal med obema jezdecema proti Dubici. Hudo mi je bilo. Stokrat sem se bil na nož in s sablo menil po Krajini s Turki, sedaj pa sta me tako ujela, še predno sem ustrelil. Zakaj nisem tudi jaz imel konja! Naenkrat pravi tovariš Jusufu:

»Čuj! Jaz bom jahal niže k Uni, da napojim konja, ti pa tukaj počakaj in pazi na gjaura!«

»Dobro, Ibrahim,« je odvrnil Bošnjak in Ibrahim je odšel. Sedel sem na štor kraj pota. Jusuf pa je stopil s konja in rekel: »Čuj gjaur! Daj sem roke, da ti jih zvezem!« Vzel je s konja jermen in stopil proti meni. Pomeril sem ga in videl. »Ilija, ti si močnejši!« in nekaj mi je šinilo v glavo. Na videz sem iztegnil roke proti njemu, toda takoj sem sklonil glavo in se zaletel Turku med noge. Jusuf je padel preko mene, jaz pa sem se takoj pobral, bliskovito okrenil, mu pokleknil na hrbet, mu izvlekel nož in mu ga sunil med rebra. Ibrahim je bil precej oddaljen in naju ni mogel videti. Vzajem Jusufu orožje, plašč in turban, zavlečem truplo v gost grm, posipljem krvavo sled s prahom, skočim na konja in ga poženem proti Kostajnici. Tedajci čujem za seboj: »He! Jusuf! Človek! Kje si?« In vidim, kako se je Ibrahim pognal za menoj. Bežati pred njim nisem smel. Zato okrenem konja in mu pohitim nasproti. Turčin se je začudil. Videl je turban, videl plašč, kopje, ne pa tudi gjaura. Bila sta preveč oddaljena.

»Kje imaš gjaura?«

»Tukaj ga imaš!« sem zakričal in ustrelil v glavo konja, ki se je prevrnil in jezdeca pokopal pod seboj. Dolgo sem še čul, kako je Ibrahim na ves glas jokal in zabavljaj, toda mudilo se mi je v Kostajnico. Ko je knez Nikola Zrinjski izvedel za mojo vragolijo, mi je poklonil deset cekinov in dve pištoli ter mi zapovedal, da moram služiti pri njem. Služil sem mu pošteno in lepo je služiti junaku, in Nikola, brat moj, je junak brez para med Savo in Dravo. Z njim vred sem branil Zrinj, z njim sem šel pred Pešto. Moj Bog, kakšno je bilo veselje, ko smo se vrgli na janičarje! Reči treba, da so dobri junaki, ki rajši padejo, ko da bi se umaknili samo za pedenj. Toda smešni so! Vsak ima za kapo žlico zataknjeno, njihove kape pa so kakor kašne vreče. Dotlej je bilo vse po sreči in jaz sem ušel vsem topovom, strelcam, puškam in sablam. Toda kakor se pravi: vrag pač hoče svoje. Bilo je prav onega leta, ko je knez Nikola postal ban. V Zagrebu smo brusili sablje, saj pred Turkom nisi nikdar varen. Bilo mi je, rečem vam, dolgčas od lenarjenja. Neko noč nas je trobenta sklicala skupaj. Moj gospodar, čevljar, pri katerem sem stanoval, se je močno prestrašil, jaz pa sem zagrabil sablo, kalpak in kopje in mu zaklical: »Lahko noč!« Sam ban nam je poveljeval. Mislim, da bo kaj krvi, kajti kadar osedla Nikola konja, ne gre za šalo. Služil sem med banovimi konjeniki. Jahali smo venomer proti severu, kakor bi nas vile nosile. Komaj je bilo časa, da smo konje nakrmili. Kolikor se spominjam, smo šli ob Krapini. Pri Zaprešiću so se nam pridružili štajerski konjeniki; vodil jih je nekak nemški dolgin s strašno dolgo brado. Med potom mi je pravil moj četnik Mijo Kovačič, pošten Zagorec, da so Turki zavzeli Moslavino in da so menda že mimo Križevcev preko Svetega Ivana krenili na Varaždin. Nedaleč od reke Krapine smo prišli do grada Konjščine. Postavili smo se v ravnini, za nami pa je bil gozd. Tod tako se je reklo, bodo prišli Turki in res so prišli. Od daleč sem že spoznal te vrazje buče. Sami konjeniki in kopjeniki štajerski oklopniki so mirno sedeli na svojih konjih, ali mi jezdec Zrinjskega, kje neki! Bitke še ni bilo, mi pa smo jo za šalo poskusili. Moja četa se je od strani bližala Turkom. Pri tej igri je mnogo turbanov odletelo. Ban nas je pohvalil pred vsakom Tahijem, ki je bil z njim, toda šale naj bo konec, ker je s Turki sklenjeno premirje. K vragu z mirom, če si se prišel bit! Moja četa je postavila skupaj kopja, privežala konje in jezdec so segli nožagorskim vinu. Tako tudi drugi vojniki. Za Turke se nismo mnogo brigali. Ti neverniki so stali v nasprotnem gozdu.

(Dalje)

ZANIMIVA KNJIGA

ZDRAVILNO VPLIVA NA MISLI IN NA ŽIVCE

Vi vsi, ki v težkih bojih za obstanek in v velikih skrbah ne morete poslati svojih misli v čudoviti svet fantazije, se boste ob čitanju velezanimivih knjig iz „Jutrove“ knjižnice saj za kratek čas umirili in odpočili.

Na razpolago so naslednje knjige:

1. *Jean de la Hire*: Lucifer, fantastični roman v šestih delih. 1924. 273 str.
2. *Maurice Leblanc*: Tigrovi zobje. Iz francoščine prevel F. J-o. 1924. 217 str.
3. *Veridicus*: Pater Kajetan. Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih. 1924. 187 str.
4. *Aleksander Dumas*: Zvestoba do groba. (La Dame de Monsoreau). Roman. 1925. 419 str.
5. *James Oliver Corwood*: Onkraj pragozda. Roman. 1925. 129 str.
6. *Gustave le Rouge*: Misterija. Roman. 1925. 177 str.
7. *Oskar Hubicki*: Roman zadnjega cesarja Habsburžana. 1926. 320 str.
8. *Jack London*: Roman treh src. 1926. 433 str.
9. *Oevre Richter Frich*: Rdeča megla. Roman. 1926. 108 str.
10. *Rene la Bruyere*: Hektorjev meč. Roman. 1926. 80 str.
11. *Zevacco*: Papežinja Favsta. Roman. 1927. 194 str.
12. *J. O. Corwood*: Lov za ženo. Roman. 1927. 194 str.
13. *E. G. Seliger* — *Brat*: Ugrabljeni milijoni. Roman ameriškega Jugoslovca. 1927. 291 str.
14. *Phillips Oppenheim*: Milijonar brez denarja. Roman 1927. 92 str.
15. *Zane Grey*: Železna cesta. Roman. 1929. 219 str.
16. *Stanley Weyman*: Rdeča kokarda. Roman iz velike revolucije. 1928. 233 str.
17. *Sinclair* — *Gluck*: Zlati panter. Roman. 1928.
18. *Michael Zevacco*: V krempljih inkvizicije. Zgodovinski roman. 1929. 462. str.
19. *Marcel Priollet*: Seržant Diavolo. Roman. 1929. 344 str.
20. *Emerson Hough*: Možje. Roman. 1930. 210 str.
21. *Donald Keyhoe*: Gusar v oblakih. Letalski roman. 1930. 130 str.
22. *Artur Bernede*: Belfegor Pustolovski roman. 1930.
23. *Staroslav*: Gostilne v stari Ljubljani.
24. *Melik*: Do Bitolja in Ohrida.
25. *France Podlipnik*: Jelarjevi čuvaji.
26. *Frank Heller*: Blagajna velikega vojvode.

Globoko znižane cene knjigam so sledeče:

Posamezne knjige:

Broširane Din 10.—
Vezane Din 18.—

Skupina 5 knjig:

Broširane Din 40.—
Vezane Din 70.—
Izbira poljubna

Skupina 10 knjig:

Broširane Din 70.—
Vezane Din 130.—
Izbira poljubna

Nadalje nudimo našo pestro, poljudno znanstveno in zabavno tedensko revijo »Življenje in svet« v zvezkih, za kopletnje knjige od prve do šeste po Din 20.— za knjigo, ter francoščino za samouke po Din 30.— V navedenih cenah je upošteta tudi že poštnina, tako da naročniki knjig ne bodo imeli nobenih drugih izdatkov. Knjige bomo takoj odpošiljali, seveda le onim, ki bodo obenem z naročilom nakazali tudi denar.

Tudi Miklavž in Božiček bosta otrokom letos znatno cenejše kupovala knjige

Za mladino so na razpolago sledeče knjižice, ki prinesejo otrokom poln koš veselja in radosti:

27. *Prigode porednega Bobija*,
28. *Sinko Debelinko*,
29. *Prigode gospoda Kozamurnika*,
30. *Janko in Stanko*,
31. *Skok, Cmok in Jokica*,
32. *Bratec Branko in sestrice Mica*,
33. *Sambo in Joko*,
34. *Osel gospoda Kozamurnika*,
35. *Vrtismrček in šilonoska*,
36. *Popkins*,
37. *Jelarjevi čuvaji*,

Posamezna knjižica stane Din 12.—

Pri odjemu 5 knjig Din 50.—

Pri odjemu vseh 11 knjig Din 100.—

„Tarzan“, 2 knjigi, I. in II. del, stane sedaj
samo Din 30.—

Cenjene naročnike knjig prosimo, da točno izpolnijo naročilnice, zlasti naj točno vpišejo številke knjig, ki jih naročijo in čitljiv naslov. Važno je, da obenem, ko nam bodo vposlal naročilnice, že tudi nakažejo po pošti odpadajoči iznos, tako da bomo mogli knjige hitro in točno razpošiljati. Naročilnice je v kuverti poslati na naslov: Upravištvo »Jutra« v Ljubljani, Knafljeva ul. 5.

Upravištvu „JUTRA“

v Ljubljani

Podpisani naročam sledeče knjige:

(navedite samo številke knjig) _____

Din _____

Vam obenem nakažem po poštni položnici, na poštni ček, račun v Ljubljani, št. 11842.

Knjige pošljite na naslov: _____

RADIO LJUBLJANA

od 6. do 13. decembra

Nedelja, 6. decembra: 8.00: Vesel nedeljski pozdrav (plošče). 8.30: Telovadba (15 minut za ženske, 15 minut za moške; vodil bo profesor Dobovšek). 9.00: Čas, poročila, spored. 9.15: Klarinet solo (igral bo Urban Franc). 9.45: Verski govor (dr. Ciril Potočnik). 10.00: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. 11.15: O prirejanju izložb (Stanko Megušar). 11.30: Otroška ura: Striček Matiček kramlja in prepeva. 12.00: Koncert na kitaro (plošče). 12.10: Miklavževi darovi (koncert radijskega orkestra). 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Kar imamo, to vam damo (plošče po željah). 16.00: Zenska ura: Sodobna kmečka družina (Franja Brodarjeva). 16.20: Koncert na harmoniki (igral bo Milan Stante). 17.00: Kmetijska ura: Prva pomoč pri živini (Alojzij Rigler, veterinarski nadsvetnik). 17.20: Koncert zbora balalajk »Ruslan«. 18.30: Nekaj glasbenih slik (plošče). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nac. ura. 19.50: Slovenska ura: Naša narodna vzgoja (inšpektor profesor Ivan Dolenc); koncert pevskega kvarteta »Fantje na vasi«. 20.30: Večer operne glasbe. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Radijski jazz.

Ponedeljek, 7. decembra: 12.00: Napevi iz operet (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Fjodor Šaljapin poje (plošče). Gounod: Prizor pred cerkvijo iz op. Faust; Rossini: Spev iz »Seviljskega brivca«; R. Korsakov: Pesem vikinškega gosta iz op. Sadko; Borodin: Spev iz op. Knez Igor; Glinka: Polnočna revija; Schumann: Dva grenadirja; Musorgski: 2 speva iz op. Boris Godunov. 14.00: Vreme, borza. 18.00: Zdravniška ura (g. dr. Anton Breclj). 18.20: Lalo: Namouna, orkestralna suita (plošče). Variacije — Podoknica — Nastop glumačev — Semen, (izvaja konservator. koncert. društvo). 18.40: O gledališču (g. Ciril Debevec, režiser Nar. gled.). 19.00: Čas, vreme, poročila spored, obvestila. 19.30: Nac. ura. 19.50: Predavanje Akcije za razširitev ljublj. bolnišnice. 20.00: Komorna glasba za dva klarineta in fagot (Franc Vlady, Janko Umek, Gusti Loparnik). 22.00: Čas, vreme, poročila spored. 22.15: Glasba in pesmice za oddih (plošče).

Torek, 8. decembra: 9.00: Čas, poročila, spored. 9.15: Prenos cerkvene glasbe iz frančiškanske cerkve. 10.30: Verski govor (dr. Roman Tominec). 10.45: Marijine pesmi (Akademski pevski kvintet). 11.30: Otroška ura (vodila bo Slavica Vencajzova). 12.00: Predavanje Akcije za razširitev ljubljanske bolnišnice. 12.15: Ave Marija (igral bo radijski orkester). 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Kar želite, to dobite (plošče po željah). 17.00: Kmetijska ura: O travništvu (inž. Rado Lah). 17.20: Koncert radijskega orkestra. 18.00: Zvočna igra: Legenda o Materi božji v Ljubnem (za radio napisal Niko Kuret; igrali bodo člani radijske igralske družine; vodstvo Ivan Pengov). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zahvalni zvočni tednik. 20.00: Koncert godbe 40 p. triglavskega. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Vesel konec (igral bo radijski orkester).

Sreda, 9. decembra: 12.00: Ob modrih vodah havajskih (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Koncert radijskega orkestra. 14.00: Vreme, borza. 18.00: Mladinska ura: Spoznajmo glasbilo: bagot, oboa (dr. Anton Dolinar). 18.20: Mladinska ura: Izpopolnimo si smučarsko opremo (Ziherl Janko). 18.30: Likvidacija kmečkih dolgov, II. del (Valentin Bidovec, starešina sodišča). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Predavanje Akcije za razširjenje ljubljanske bolnišnice. 20.00: Pevski koncert Julija Betetta s spremljevanjem radijskega orkestra, vmes koncert radijskega orkestra. 21.15: Koncert na klavirski harmoniki (Alfonz Breznik). 22.00: Čas,

LJUBLJANA - K - ZIMO

vreme, poročila, spored. 22.15: Iz dobrih starih časov (radijski orkester).

Četrtek, 10. decembra: 12.00: Sinfonične pesnitve (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah). 14.00: Vreme, borza. 18.00: Vesel spored (radijski orkester). 18.40: Slovenščina za Slovence (dr. Rudolf Kolarič). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Predavanje Akcije za razširitev ljubljanske bolnišnice. 20.00: Pevski koncert Anice Kristanove, vmes koncert radijskega orkestra. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Koncert na dveh klavirjih (Boža Šapljeva in Silva Hrašovčeva).

Petek, 11. decembra: 11.00: Šolska ura: Kaj naj čitam (razgovor; vodil ga bo Arnošt Adamič). 12.00: Odmevi iz naših krajev (plošče). 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Zvoki iz Španije (plošče). 18.00: Zenska ura: Zena in pravo

(dr. Donata Capudrova). 18.20: Ciganski orkestri (plošče). 18.40: Francoščina (dr. Stan-ko Leben). 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Zanimivosti. 20.00: Prenos koncerta ljubljanske Filharmonije. 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.30: Angleške plošče.

Sobota, 12. decembra: 12.00: Plošča za ploščo — pisana zmes. 12.45: Vreme, poročila. 13.00: Čas, spored, obvestila. 13.15: Plošča za ploščo — pisana zmes. 14.00: Vreme. 18.00: Za delopust (radijski orkester). 18.40: Pogovor s poslušalci. 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. 19.30: Nacionalna ura. 19.50: Pregled sporeda. 20.00: Zunanja politika (dr. Alojzij Kuhar). 20.20: Pisan večer (sodelovali bodo člani radijske igralske družine; besedilo so napisali poslušalci, uredila sta ga Jožek in Ježek). 22.00: Čas, vreme, poročila, spored. 22.15: Za vesel konec tedna (radijski orkester).

MALI OGLASI

ZA ZIMO PO ZNIZANI CENI!
sukno, barhet, obleke, pletenine. V trgovini
ANTON SAVNIK, ŠKOFJA LOKA

Okoli 4000 vlagatelj
je do 15. okt. 1936. na novo vložilo
nad Din 45.000.000.—
Nove vloge izplačuje

**Mesna
hranilnica
ljubljanska**

takoj brez vsake omejitve.
Za vse vloge jamči
Mestna občina Ljubljana

HUBERTUS

nepremočljiv, temnosiv in v različnih
barvah po Din 250.— ter vsa druga
oblačila po neverjetno nizkih cenah pri
PRESKER-JU, Ljubljana
Sv. Petra c 14.

NOVOST! Samo Din 98.—

St. 63.719 Cenena, a dobra Shooock-Prof
zapestna ura, točno regulirana, lep kromiran okrov
zapestnica iz usnja — številčnica in kazalo
osvetljena (Radium)

Din 98.—

Zahtevajte veliki cenik, ki ga dobite zastonj in
poštne prosto. Velike izbire ur, zlatnine in
srebrnine

Lastna protokotirana tovarna ali v. v. v. v.

H. SUTTNER, LJUBLJANA 6.

Sv. Miklavž pridni deci

29

7252-05

Visoke čopate za deco, iz toplega dubla z lahkimi usnjenimi podplati in zapenko. Stanejo samo 29 dinarjev.

39
45

28731-635

Nepremočljive in tople visoke gumijaste snežke znotraj toplo podložene z flanelom. Najboljša obutev za otroke v hladnih, vlažnih dneh. Vel. 22-26 Din 39,-, vel. 27-30 Din 45,-, vel. 31-34 Din 49,-.

49

2461-43800

Otroški visoki čevlji iz finega mehkega usnja z usnjenim podplatom in nizko gumijasto peto. Cena je samo Din 49,-.

39
49
59
69

98991-693

Gumijaste škorenčki znotraj toplo podložene. Vel. 22-26 Din 39,-, vel. 27-30 Din 49,-, vel. 31-34 Din 59,-, vel. 35-38 Din 69,-.

59

6622-40796

Najprikladnejše darilo otrokom za Sv. Miklavža so ti lahki čevlji iz finega rjavega boksa z močnim usnjenim podplatom. — Trajne in močne! Do vel. 30 Din 59,-, od vel. 31-34 Din 69,-, od vel. 35-38 Din 79,-.

Rata